

Handläggare
Sarah Chaara
Telefon: 08 - 508 24 953

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd

Verksamhetsplan 2023 för Skärholmens stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag till verksamhetsplan inklusive bilagor och överlämnar denna till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Skärholmens stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering med 0,5 mnkr för biologisk mångfald (drift).
3. Skärholmens stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering med 0,3 mnkr för biologisk mångfald (investering).
4. Skärholmens stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering med 7,7 mnkr för klimatinvesteringar (investering).
5. Skärholmens stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering med 1,3 mnkr för trygghetsskapande åtgärder (investering).
6. Skärholmens stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering med 0,4 mnkr för naturreservat (investering).
7. Skärholmens stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering med 0,3 mnkr för Stockholm vid vattnet (investering).
8. Skärholmens stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering med 10 mnkr för utökad investeringsram med anledning av flytt till nytt förvaltningskontor (investering)

Skärholmens stadsdelsnämnd

Bodholmsplan 2

08 - 508 24 953
08 - 508 24 000
sarah.chaara@stockholm.se

start.stockholm

9. Skärholmens stadsdelsnämnd ansöker om medel för lokaländamål med totalt 1,2 mnkr för LSS bostäder vid Vårfrugillet (0,6 mnkr) och nya bostäder vid Vårbergs stödboende (0,6 mnkr).
10. Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner resultatenheterna.
11. Skärholmens stadsdelsnämnd anmäler omslutningsförändringar om 152,6 mnkr.
12. Beslutet justeras omedelbart.

Patrik Åhnberg
Stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

Inledning	5
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	7
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid	8
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	10
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst	13
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet	19
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	22
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	25
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	25
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	28
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	31
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	33
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	35
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	36
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	38
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	42
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	45

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	48
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	51
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	56
Redovisning av ekonomi.....	59
Nämndens ekonomiska förutsättningar	59
Investeringar	63
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	64
Resultatenheter	64
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	64
Budgetjusteringar.....	64
Omslutningsförändringar	66
Medel för lokaländamål.....	66
Övriga ekonomiska redovisningar.....	66
Systematiskt kvalitetsarbete.....	67
Övrigt	68

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 01 - Sdn 24 VP 2023

Bilaga 2: Bilaga 02 - Ansökan om budgetjusteringar för särskilda ändamål

Bilaga 3: Bilaga 03 - Kalkyler belysning förskola

Bilaga 4: Bilaga 04 - Ansökan Kompetensutvecklingsstrategin

Bilaga 5: Bilaga 05 - System för intern kontroll 2023

Bilaga 6: Bilaga 06 - Väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan

Bilaga 7: Bilaga 07 - Plan för upphandling 2023

Bilaga 8: Bilaga 08 - Kompetensförsörjningsplan 2021 - 2023

Bilaga 9: Bilaga 09 - Reviderad Lägesbild Skärholmen

Bilaga 10: Bilaga 10 - Handlingsplan VBE Skärholmen 2023

Inledning

Stockholms stads budget är det övergripande och överordnande styrdokumentet för stadens verksamheter. Samtliga nämnder ska i enlighet med stadens regler för ekonomisk förvaltning upprätta en verksamhetsplan med utgångspunkt i den budget som kommunfullmäktige fastställt. Nämnderna har till uppgift att genomföra sina verksamheter inom ramen för kommunfullmäktiges budget, mot följande inriktningsmål:

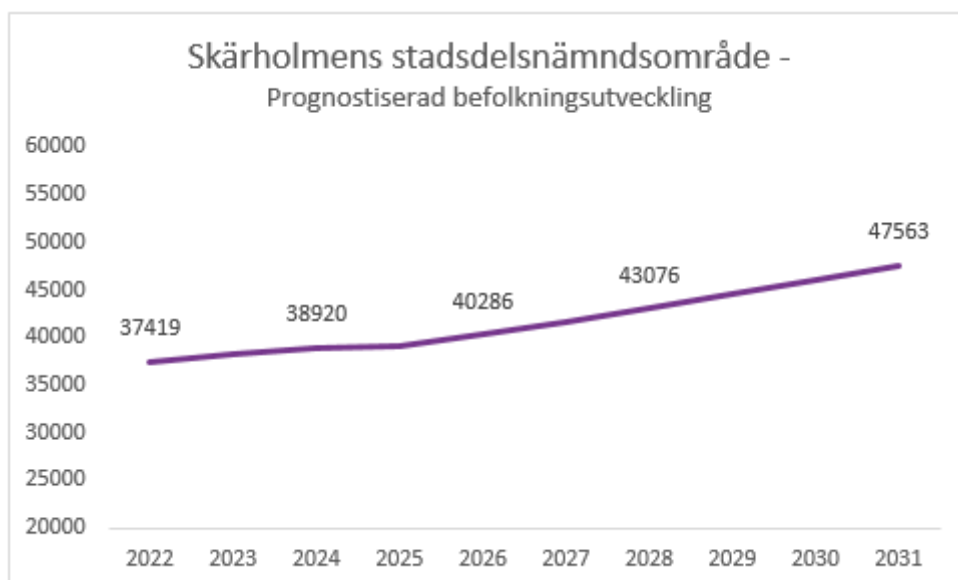
- Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden
- Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning
- Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Verksamhetsplanen beskriver hur nämnden ska arbeta utifrån kommunfullmäktiges angivna inriktningsmål, verksamhetsområdesmål, indikatorer och aktiviteter. Nämndmål som stödjer och konkretiserar verksamhetsområdesmålen har tagits fram. Till nämndmålen har även särskilt prioriterade utvecklingsområden tagits fram. Verksamhetsplanen visar hur Skärholmens stadsdelsförvaltning planerar att bidra till uppfyllelse av målen. Planen är utgångspunkt och styrmedel för förvaltningens arbete under 2023 och nämndens budget för året uppgår till 1 325,6 mnkr.

Under respektive verksamhetsområdesmål redovisas vad verksamheterna ska uppnå under året.

Skärholmens stadsdelsnämndsområde

Skärholmens stadsdelsnämndsområde omfattar de fyra stadsdelarna Bredäng, Sättra, Skärholmen och Vårberg. Befolkningen ökar, bland annat tack vare stadsutvecklingsprojektet Fokus Skärholmen. De kommande nio åren förväntas befolkningmängden öka med cirka 10 000 invånare.

Källa: Sweco befolkningsprognos 2022

Stadsdelsnämndens ansvar och uppdrag

Stadsdelsnämnden ansvarar för kommunal förskoleverksamhet, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, budget- och skuldrådgivning, familjerätt, fritidsverksamhet och kultur- och föreningsbidrag. I ansvarsområdet ingår också samhällsplanering, parkverksamhet och stadsmiljö, ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder.

Inom alla ansvarsområden ska stadsdelsnämnden verka för genomförandet av Agenda 2030:s 17 globala hållbarhetsmål.

Direktiv till samtliga nämnder och bolagsstyrelser

I budget framkommer direktiv till samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Nedan framgår vilka verksamhetsområdesmål arbetet redovisas under alternativt beskrivs arbetet som bedrivs.

Långsiktigt hållbar ekonomi

Arbetet beskrivs främst under mål 3.1 - *Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd* och mål 3.5 - *Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden*.

Klimatpolitik

Arbetet beskrivs främst under mål 2.1 - *Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring*, mål 2.2 - *Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar* och mål 2.4 - *Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer*.

Innovation, digitalisering och upphandling

Arbetet beskrivs främst under *Systematiskt kvalitetsarbete*, mål 3.5 - *Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden* och mål 3.6 - *Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser*.

Staden som arbetsgivare

Arbetet beskrivs främst under mål 3.4 - *Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb*.

Samverkan för en trygg och säker stad

Arbetet beskrivs främst under mål 3.5 - *Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden* och mål 3.6 - *Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser*.

Samverkan för trygga barn och ungdomar med rättvisa livsvillkor

Arbetet beskrivs främst under mål 1.1 - *Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid*, mål 1.2 - *Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan*, mål 1.3 - *Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst*, mål 1.5 - *Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv*, mål 3.2 - *I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb*, mål 3.3 - *I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med*.

Ett Stockholm med hållbar tillväxt

Arbetet beskrivs främst under mål 2.3 - *Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar*, mål 3.2 - *I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb* och mål

3.6 - Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser.

Stockholm som kulturellt centrum

Arbetet beskrivs främst under mål 1.5 - *Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv.*

Samverkan för ökat bostadsbyggande och en hållbar stadsutveckling

Arbetet beskrivs främst under mål 2.3 - *Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar, mål 3.1 - Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd, och mål 3.6 - Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser.*

En hållbar och demokratisk stad

Arbetet beskrivs främst under mål 3.7 - *Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt.*

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Under kommunfullmäktiges inriktningsmål *Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden* är fem verksamhetsområdesmål insorterade:

- Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid
- Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan
- Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst
- Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet
- Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

För att bidra till inriktningsmålet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Fritidsverksamhetens främjande arbete för barn och unga
- Förskolans språkutvecklande arbetssätt
- Arbetet för att öka inskrivningsgraden i förskolan
- Arbetet med riktade, förebyggande insatser för att förhindra skjutningar och rekrytering av barn, unga och utsatta grupper till kriminella nätverk
- Arbetssätt för systematiserad uppföljning och utvärdering av beviljade insatser inom socialtjänstens myndighetsutövning
- Arbetet för att förbättra hälsan för brukare inom LSS och socialpsykiatri i egen regi genom att främja motion och rörelse
- Omstart av tidigare planerad satsning att utveckla Sätra vård- och omsorgsboende till ett "demenscentrum"
- Arbetet för att äldre ska uppleva att de kan vara delaktiga och påverka sin vardag
- Arbetet för att invånare ska känna till och ta del av kultur i offentlig miljö

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

Nuläge

Barn som bor i stadsdelsnämndsområdet besöker fritidsgårdar i högre utsträckning än barn i andra områden i staden. Flickor i stadsdelsnämndsområdet som går i årskurs 9 eller i årskurs 2 på gymnasiet deltar dock i lägre utsträckning än flickor i andra områden i staden i någon ledarledd fritidsverksamhet eller träning. För pojkar i årskurs 9 och i årskurs 2 på gymnasiet är deltagandet relativt lika jämfört med andra områden i staden (*Stockholmenkäten 2022*).

Unga från familjer med större ekonomiska resurser tenderar att delta i föreningsliv och kulturskola, medan unga i familjer med mindre ekonomiska resurser i högre grad deltar i öppen verksamhet såsom bibliotek och fritids- och ungdomsgårdar. Flickor och pojkar som inte besöker någon form av fritidsverksamhet har generellt sett sämre hälsa och skattar sin livskvalitet lägre (*Utredning av Stockholms stads fritids- och ungdomsgårdar, 2021*). Fritidsverksamheten har därmed en viktig roll i att jämna ut villkoren för ungas fritidssituation.

Förvaltningens verksamhet

Förvaltningens fritidsverksamhet omfattar både parklekar, för målgruppen 7-12 år, samt fritidsgårdar, för målgruppen 13-17 år. Förvaltningen bedriver också öppna förskolor som med sin pedagogiska miljö och verksamhet fungerar som en brygga och introduktion till förskolan för såväl barn som vårdnadshavare. Verksamheten är också en del av Skärholmens familjecentral som beskrivs närmare under mål 1.3 - *Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst*.

Förvaltningens parklekar och fritidsgårdar erbjuder regelbundna och ledarledda aktiviteter inom ramen för den egna verksamheten och i samverkan med andra aktörer.

Fritidsverksamheten främjar fysisk aktivitet och nyttjar stadsdelsnämndsområdets grönområden. Samverkan med närliggande grundskolor är viktigt för att nå fler barn och samverkan med kulturskolan för att främja tillgången till kultur. Verksamheten bidrar därmed till att hantera utmaningarna med att livsvillkoren skiljer sig från staden i stort. Förvaltningen deltar i stadens arbete med att ta fram en strategi för parklekarnas verksamhet samt påbörjar därefter arbetet med att utveckla den egna verksamheten i linje med strategin. En viktig fråga i utvecklingsarbetet är hur barn i ökande grad kan fortsätta att vara involverade i kultur-, idrotts- och fritidsverksamheter när de blir tonåringar.

Förvaltningen arbetar för att nå grupper som i lägre utsträckning besöker fritidsgårdsverksamheterna. Det sker genom kompetensutveckling, nya samarbeten och kompletterande arenor för verksamheten. Arbetet inom de öppna verksamheterna utgår bland annat från *Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar 2022-2025*, som fortsatt implementeras. Arbetet för att motverka att barn och unga dras in i kriminalitet och fritidsverksamhetens roll i det framgår av mål 1.3 - *Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst*.

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

Fritidsverksamhetens främjande arbete för barn och unga, åtgärder i korthet:

- Genomförd behovsanalys och resursplanering av fritidsverksamheten.
- Framtagning och implementering av utvecklingsplan för fritidsverksamheten med grund i *Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar 2022-2025*.
- HBTQI-certifiering av fritidsgårdar och parklekar.

Ökad jämställdhet

I enlighet med mål i stadens strategi för fritids- och ungdomsgårdar ska förvaltningen genom fritidsverksamheten bidra till jämlika och jämställda uppväxtvillkor. Förvaltningen arbetar för att i högre grad nå framför allt flickor men även andra grupper som idag inte nås av fritidsgårdsverksamheterna.

Barnrättsarbete

I den utvecklingsplan för fritidsverksamheten som tas fram är arbetet med målsättningen ungas delaktighet och inflytande en viktig del.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 1 - Ingen fattigdom
  - Förvaltningens arbete för att nå grupper som inte nås av fritidsverksamheterna i lika hög utsträckning
- Mål 3 - God hälsa och välbefinnande
  - Förvaltningens arbete för att nå grupper som inte nås av fritidsverksamheterna i lika hög utsträckning
- Mål 4 - God utbildning för alla
  - HBTQI-certifiering av fritidsgårdar och parklekar
- Mål 5 - Jämställdhet
  - Förvaltningens arbete med jämställdhetsanalyser
  - Förvaltningens arbete för att nå flickor i fritidsverksamheterna
- Mål 10 - Minskad ojämlikhet
  - Fritidsverksamhetens främjande arbete för barn och unga
- Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen
  - HBTQI-certifiering av fritidsgårdar och parklekar
  - Förvaltningens arbete för att nå grupper som inte nås av fritidsverksamheterna i lika hög utsträckning

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kultur nämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med fastighetsnämnden utforma en strategi för användande och utveckling av parkleksverksamheten och användning av parkleksbyggnader	2023-01-01	2023-06-30

Nämndmål: I Skärholmen har barn och ungdomar möjlighet till jämlika uppväxtvillkor, trygghet och en rik fritid

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Fritidsverksamhetens främjande arbete för barn och unga

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Antal flickor och pojkar som besöker förvaltningens fritidsgårdsverksamheter per dag ökar

Antal flickor och pojkar som besöker förvaltningens parklekar per dag ökar

Andel flickor och pojkar som uppger att de känner sig trygga när de besöker förvaltningens fritidsgårdsverksamheter ökar

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
♀ Andel flickor och pojkar som uppger att de känner sig trygga när de besöker förvaltningens fritidsgårdsverksamheter	85 %		År
♀ Antal flickor och pojkar som besöker förvaltningens fritidsgårdsverksamheter per dag	80 st		Tertial
♀ Antal flickor och pojkar som besöker förvaltningens parklekar per dag	80 st		Tertial

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

Nuläge

I förvaltningens förskolor har 62,3 % av barnen ett annat modersmål än svenska. Bland pedagogerna är 86 % flerspråkiga. I ett stadsdelsnämndsområde med många flerspråkiga barn krävs goda kunskaper hos pedagoger om barns språkutveckling och andraspråksutveckling i svenska. Barn med annat modersmål än svenska stöds i sin flerspråkighet och deras språk synliggörs. En viktig förutsättning för språkarbetet är att pedagogerna äger kunskap i det svenska språket. I stadsdelsnämndsområdet är ca 89 % av 2-5-åringarna inskrivna i förskolan, vilket är en lägre andel jämfört med staden som helhet. Att barn går i förskola har betydelse för språkutvecklingen och är också en viktig skyddsfaktor (*Skolverket*). Forskning visar att en förskola med hög kvalitet kan utgöra en viktig skyddsfaktor, på både kort och lång sikt (*Socialstyrelsen*). Förskolan kan, inom ramen för sitt uppdrag, ge betydelsefullt stöd genom att skapa goda förutsättningar för utveckling, lek och lärande för barnen (*Socialstyrelsen*). Språkutvecklande arbetssätt och insatser för att öka inskrivningsgraden är därmed fortsatt prioriterat under år 2023.

Förvaltningens verksamhet

Förvaltningen erbjuder en likvärdig förskola som är trygg, säker och håller hög pedagogisk kvalitet med förskollärlärd undervisning på samtliga avdelningar. I förskolan ingår barnen regelbundet i mindre sammanhang där de kan göra sina röster hörda, bli sedda och bekräftade. Introduktionsförskolan bedrivs, inom ramen för förvaltningens öppna förskoleverksamhet, i syfte att öka föräldrars kunskap om förskolans betydelse för barnen, öka inskrivningsgraden, stimulera till språkutveckling samt vägleda föräldrar i det svenska samhället. I förskolan ges barnen möjlighet att ta del av och upptäcka professionell kultur, läsning och eget skapande. Samarbetet med biblioteket, som bland annat innebär att familjer kan låna böcker på förskolan, utökas till att även omfatta en förskola i Vårberg.

Samverkan mellan förvaltningen, vårdnadshavare, skola, barnavårdscentral och psykiatri utvecklas för att tidigt identifiera och ge barn och familjer i behov av stöd rätt insatser med fokus på det förebyggande arbetet. Barn får individuellt anpassat stöd utifrån forskning och evidensbaserade metoder där barnhälso teamet med specialpedagoger handleder arbetslag. Förvaltningen ser över behovet av fler kompetenser inom barnhälso teamet för att samverka i ett främjande och förebyggande hälsoarbete för alla barn.

Förvaltningen arbetar för att möjliggöra ett närvarande ledarskap inom förskolan i syfte att förbättra arbetsmiljön för alla medarbetare. Arbetet fortsätter med implementering av handlingsplaner för en förbättrad arbetsmiljö för barnskötare och förskollärare. Förvaltningen ser över möjligheten att inrätta en vikariepool, med fast anställd personal, för att bidra till kontinuitet i utbildningen.

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

Förskolans språkutvecklande arbetssätt, åtgärder i korthet:

- Utbyte av erfarenheter och arbetssätt mellan förskola och skola gällande språkutveckling.
- Språkkurs för pedagoger samt uppföljning på förskolorna.
- I dialog med vårdnadshavare arbeta utifrån barnets språkdomäner.

Arbetet för att öka inskrivningsgraden i förskolan, åtgärder i korthet:

- Framtagande av informationsmaterial och genomförande av kommunikationsinsatser, bland annat utifrån den orsaksanalys som genomfördes år 2022.
- Regelbunden inventering av de barn som inte är inskrivna i förskolan.

Ökad jämställdhet

I enlighet med läroplanen ska förskolan erbjuda alla barn samma möjligheter till utveckling, lärande och lek utan att begränsas av könstillhörighet. Förskolan ska erbjuda ett brett urval av material, lekar och aktiviteter för att alla barn ska ha möjlighet att bredda sina lekmönster och välja olika typer av aktiviteter.

Barnrättsarbete

Arbetet för barnens rättigheter ska prioriteras och genomsyra förskolans likabehandlingsarbete. Barnens bästa ska alltid vara i centrum med barnkonventionen som grund och förskolan ska ta tillvara barns åsikter och inflytande vid planering av utbildning och undervisning. Barnkonsekvensanalyser genomförs för att säkerställa att konsekvenser för

barn finns med i beslutsfattandet.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 1 - Ingen fattigdom
  - Likvärdig tillgänglig förskola
- Mål 3 - God hälsa och välbefinnande
  - Tillgång till fysisk aktivitet
  - Tillgång till bra mat
  - Förskolan som skyddsfaktor
- Mål 4 - God utbildning för alla
  - Tillgång till förskola
  - Tillgång till undervisning
  - Språkarbetet i förskolan
- Mål 5 - Jämställdhet
  - Förvaltningens arbete med jämställdhetsanalyser
  - Tillgång till undervisning
  - Språkarbetet i förskolan
  - Förvaltningens arbetet med demokrati i förskolan
- Mål 10 - Minskad ojämlikhet
  - Förskolan som skyddsfaktor
  - Tillgång till förskola
  - Språkarbetet i förskolan
- Mål 11 - Hållbara städer och samhällen
  - Tillgång till förskola

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	33 %	33 %	Tertial
 Antal barn per grupp	15	15	Tertial
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	Tertial
 Förskollärartäthet	15,5 st	15,5	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden samt i samråd polis och boende verka preventivt för att öka tryggheten i skolan. Den samverkan ska ske på samma sätt gentemot fristående skolor	2023-01-01	2023-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla stödet till elever med funktionsnedsättningar som går ut gymnasieskola och gymnasiesärskola	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: I Skärholmen har alla barn en likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Förskolans språkutvecklande arbetssätt
- Arbetet för att öka inskrivningsgraden i förskolan

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls- och nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda ligger kvar på samma nivå som föregående år.

Andel vårdnadshavare som upplever att barnen uppmuntras till att utveckla sitt språk ökar jämfört mot föregående år.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
♀ Andel vårdnadshavare som upplever att barnen uppmuntras till att utveckla sitt språk	77 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen söker medel för språkkurs i svenska från Omställningsfonden.	2023-01-01	2023-12-31
Förvaltningen söker vikarieersättning för språkkursen från kompetensutvecklingsatsningen.	2023-01-01	2023-12-31
Förvaltningen söker vikarieersättning för vidareutbildning till förskollärare från staden.	2023-01-01	2023-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

Nuläge

Förvaltningen uppmärksammar en fortsatt trend av ökat antal inkomna orosanmälningar rörande barn och unga i stadsdelsnämndsområdet. Det gäller även andelen anmälningar som leder till att utredning inleds. En majoritet av orosanmälningarna inkommer från förskola, skola och polis (*Socialtjänstrapporten 2021*).

I stadsdelsnämndsområdet har flickor och pojkar i både årskurs 9 och årskurs 2 på gymnasiet lägst grad av god psykisk hälsa jämfört med andra områden i staden (*Stockholmsenkäten 2022*). Ungdomsmottagningen i stadsdelsnämndsområdet upplever stora behov hos ungdomar att prata om psykisk ohälsa. Behovet bekräftas av att mottagningen under år 2022 har gjort fler orosanmälningar, remisser och hänvisningar än under de två föregående åren.

Under år 2022 har förvaltningen uppmärksammat en ökning av antal anmälningar enligt lagen om vård av missbrukare (LVM) från framförallt regionen men även polis. Förvaltningen kan se att antalet våldsutsatta som söker stöd hos förvaltningen fortfarande är betydligt högre än antalet som söker behandling för att upphöra med sitt våldsutövande.

Förvaltningens verksamhet

Det uppsökande arbetet fortsätter i syfte att kunna erbjuda stöd till socialtjänstens samtliga målgrupper i ett tidigt skede.

Förvaltningen arbetar enligt stadens strategi för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet. Samverkan mellan olika delar av förvaltningen och bland annat skola, Region Stockholm och lokalpolisområdet är fortsatt prioriterat. Exempel på insatser enligt strategin är:

- Arbetet med sociala insatsgrupper för såväl barn och unga som unga vuxna.
- Socialsekreterare från förvaltningen som är placerade hos polis i syfte att utveckla informationsutbyte och samverkan.
- Insatser för de som vill lämna en kriminell livsstil bland annat genom samarbetsformen *Trefas* med polisen och kriminalvården.
- Samverkan med utbildningsförvaltningen för att placerade barn ska få den utbildning de har rätt till.
- Fältassisterna arbetar uppsökande, relationsskapande, främjande och förebyggande för att tidigt upptäcka unga i riskzon.
- Tillsammans med Region Stockholm bedrivs arbete inom Skärholmens familjecentral. Den består av verksamheterna föräldrarådgivning och öppen förskola inom Skärholmens stadsdelsförvaltning samt Skärholmens barnavårdscentral (BVC) och Skärholmens barnmorskemottagning (BMM) inom Region Stockholm.
- Hembesöksprogrammet i samverkan med Region Stockholm som vänder sig till förstagångsföräldrar och omfattar sex hembesök under barnets första 15 månader i syfte att erbjuda ett tidigt föräldrastöd.
- Ungdomsmottagningen som arbetar med en bredd av insatser med målet att förebygga psykisk ohälsa, stress och ångest hos ungdomar upp till 22 år.
- BUS (samverkan kring barn i behov av särskilt stöd) mellan Stockholms stad och Region Stockholm.
- Regelbundna och ledarledda aktiviteter inom fritidsverksamheten.
- Ge stöd till barn att klara skolan inom ramen för arbetet med skolsociala insatser.

Avseende nyanlända ger förvaltningen samhällsvägledning till både anvisade och egenbosatta, med målet att nyanlända etablerar sig i samhället. Vägledningen ges både via medborgarkontoret och medborgarvårdarnas uppsökande arbete samt stärks genom samverkan med civilsamhällesorganisationer. Stadsdelsmammorna arbetar uppsökande för att sprida kunskap och ge stöd till nyanlända kvinnor inom stadsdelsnämndsområdet. Förvaltningens konsumentvägledare deltar vid för ändamålet valda på temakvällar för nyanlända samt vid dialogtorg.

Andra öppna insatser inom socialtjänsten är budget- och skuldrådgivning samt förvaltningens

arbete med ANDTS (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel). Skuldrådgivningen sker till berörda målgrupper i samverkan med civilsamhällesaktörer samt andra verksamheter inom förvaltningen. Arbetet med ANDTS bedrivs för att förebygga missbruk av alkohol och andra beroendeframkallande medel och för att tillgodose att personer med missbruk får stöd och vård för att komma ifrån missbruket.

Att kontinuerligt följa upp arbetet och mäta effekter är en viktig del i att utveckla det stöd som ges. Förvaltningen fortsätter att utveckla metoder för systematisk uppföljning av socialtjänstens biståndsbedömda insatser.

Inom förvaltningens verksamheter för stöd och service i egen regi är det pedagogiska ramverket en grund. Ramverket skapar förutsättningar för att arbetet bedrivs med hög kvalitet där samtliga medarbetare har en grundkompetens och fördjupad kunskap gällande olika typer av funktionsnedsättningar. Förvaltningen ser behov av att fortsätta utveckla alternativ och kompletterande kommunikation för att stärka förståelsen mellan brukare och medarbetare.

Förvaltningen gör också fortsatta satsningar för att erbjuda välfärdstekniska lösningar inom utförarverksamheten i egen regi. Satsningarna inom välfärdsteknik skapar delaktighet hos brukarna genom att de får vara med och testa och utvärdera olika välfärdstekniska lösningar.

Genom att arbeta utifrån *Färdplan för införandet av en enhetlig yrkestitulatur inom LSS-verksamheten* verkar förvaltningen för att öka attraktiviteten inom yrket. I färdplanen ingår främjande av kompetens genom att erbjuda vidareutbildning av medarbetare som arbetar inom förvaltningens egen regi.

För att motverka hälsorisker bland personer med funktionsnedsättning arbetar förvaltningen för att förbättra hälsan för de som bor i bostad med särskild service enligt LSS. Arbetet möjliggörs genom samverkan med privata aktörer, frivilligorganisationer och andra aktörer för att sprida kunskap om tillgängliga aktiviteter. Som ett led i att förbättra hälsan ska målgruppen, personer med funktionsnedsättning, erbjudas ett friskvårdskort på stadens simhallar för att främja motion och rörelse. Insatsen ledsagning ska möjliggöra för personer med funktionsnedsättning att få en meningsfull fritid.

En ny servicebostad i egen regi, Vårfrugillet, öppnas under år 2023. Förvaltningen fortsätter med utbyggnad utifrån framtagna boendepplaner för att klara framtida behov av omsorgsbostäder.

Insatserna inom socialpsykiatrins verksamheter i egen regi präglas av ett tydligt brukarperspektiv och arbetet utvecklas för att öka den enskildes inflytande. Socialpsykiatrien fortsätter arbetet med arbetslivsinriktade insatser och sysselsättning för målgruppen i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen. Socialpsykiatrins verksamheter fortsätter att höja medarbetarnas kompetens inom till exempel teknik, digitalisering och pedagogik för att utveckla insatserna gällande individuellt utformat stöd.

Individuellt utformat stöd såsom personlig assistans är en flexibel insats och förvaltningen ser behov av att öka den enskildes inflytande i utformandet av sina insatser. Inflytande, delaktighet och självbestämmandet ska vara tydligt dokumenterade i genomförandepplanen som utgör det styrande dokumentet i utformningen av stöd och service.

Under våren år 2023 planerar förvaltningen att anordna en festival för målgruppen inom LSS och socialpsykiatri.

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

Arbetet med riktade, förebyggande insatser för att förhindra skjutningar och rekrytering av barn, unga och utsatta grupper till kriminella nätverk, åtgärder i korthet:

- Samverkan på individnivå mellan förvaltningen och polisen samt kriminalvården enligt *Trefas*, kunskapshöjande insatser kring riskfaktorer, operativt informationsutbyte med fokus barn och unga.
- GAP-analys av fältverksamheten i relation till Stockholmsstandarden för socialt fältarbete, fortsatt pilot och implementering av föräldrastödsprogrammet "på rätt väg" för föräldrar till barn i riskzon, införande av skolsociala team på samtliga grundskolor, inklusive friskolor, i stadsdelsnämndsområdet.

Arbetsätt för systematiserad uppföljning och utvärdering av beviljade insatser inom socialtjänstens myndighetsutövning, åtgärder i korthet:

- Framtagande av stödmaterial samt utbildningsinsatser i syfte att utveckla arbetet med uppdrag och uppföljning.

Arbetet för att förbättra hälsan för brukare inom LSS och socialpsykiatri i egen regi genom att främja motion och rörelse, åtgärder i korthet:

- Sprida information om idrottsförvaltningens aktiviteter och arbeta för ökat deltagande i dessa.
- Skapa individuellt anpassade aktiviteter för att främja rörelse och motion.

Ökad jämställdhet

Förvaltningen fortsätter arbetet med att analysera könsuppdelad statistik i verksamheterna för att synliggöra kvinnors och mäns förutsättningar, livsvillkor och behov. Både skillnader och likheter uppmärksammas och synliggörs för att kunna åstadkomma förändring.

Barnrättsarbete

Förvaltningens arbete utgår från stadens *Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad*. Arbetet med barnperspektivet och barnrättsperspektivet inom framförallt socialtjänstens myndighetsutövande delar utvecklas och implementeras med utgångspunkt i Barnkonventionen. Förvaltningens främjande och förebyggande verksamhet arbetar i enlighet med Barnkonvention och med ett genomgående barnrättsperspektiv. Förvaltningen arbetar för att öka barns inflytande i socialtjänstens utredningar och i planerandet av insatser i syfte att säkerställa att barn alltid ska komma till tals i frågor som berör dem.

Inom avdelningen för socialtjänst finns en barnrättssamordnare som har det övergripande och samordnande ansvaret för implementeringen av barnrättsperspektivet inom denna del av förvaltningens verksamhet. Barnrättssamordnarens uppdrag är bland annat att kartlägga och följa upp hur barnrättsperspektivet beaktas inom socialtjänsten.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 1 - Ingen fattigdom
  - Förvaltningens arbete för att säkerställa att barns grundläggande behov tillgodoses
  - Samhällsvägledning för nyanlända
  - Stadsdelsmammornas uppsökande arbete för att sprida kunskap och ge stöd till nyanlända kvinnor
- Mål 2 - Ingen hunger
  - Förvaltningens arbete för att säkerställa att barns grundläggande behov tillgodoses
- Mål 3 - God hälsa och välbefinnande
  - Genomföra barnkonsekvensanalyser i samtliga utredningar där det finns barn i hushållet
  - Förvaltningens arbete enligt stadens strategi för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.
  - Fältassistenternas uppsökande arbete
  - Förvaltningens arbete med *Aktiv fritid* inom LSS och mötesplatser för målgruppen socialpsykiatri
- Mål 4 - God utbildning för alla
  - Förvaltningens arbete enligt stadens strategi för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.
- Mål 5 - Jämställdhet
  - Likställighet i bedömningar, beslut och stöd mellan könen
  - Arbete med jämställdhetsanalyser
- Mål 10 - Minskad ojämlikhet
  - De insatser förvaltningen beviljar med stöd av SoL och LSS efter individuella behovsbedömningar
  - Samhällsvägledning för nyanlända
  - Stadsdelsmammornas uppsökande arbete för att sprida kunskap och ge stöd till nyanlända kvinnor
  - Samverkan med rådet för funktionshinderfrågor
  - Förvaltningens arbete enligt stadens strategi för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.
- Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen
  - Samhällsvägledning för nyanlända
  - Stadsdelsmammornas uppsökande arbete för att sprida kunskap och ge stöd till nyanlända kvinnor
  - Rättssäker myndighetsutövning

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	24 %	24 %	Tertial
 Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	84 %	öka	År
 Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	95 %	öka	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	86 %	80 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	90 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	79 %	År
 Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)	70 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk)	80 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (våld i nära relation)	70	Tas fram av nämnd	År
 Andel placerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	80 %	75 %	Tertial
 Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	80 %	Tas fram av nämnd	Tertial
 Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	Tas fram av nämnd	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna förbereda för en centralisering av hälso- och sjukvården inom socialpsykiatrins bostäder med särskild service från den 1 januari 2024	2023-01-01	2023-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna samla och följa statistik över antal ansökningar, beslut och avslag avseende ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson i syfte att säkerställa likställighet	2023-01-01	2023-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden vidareutveckla skolsociala team i hela staden, samt utöka socialtjänstens närvaro i skolan, fritidshem och fritidsklubbar	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: Skärholmen ger stöd och omsorg där behoven är som störst

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet med riktade, förebyggande insatser för att förhindra skjutningar och rekrytering av barn, unga och utsatta grupper till kriminella nätverk
- Arbetsätt för systematiserad uppföljning och utvärdering av beviljade insatser inom socialtjänstens myndighetsutövning

- Arbetet för att förbättra hälsan för brukare inom LSS och socialpsykiatri i egen regi genom att främja motion och rörelse

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls- och nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Andelen personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten är på en fortsatt hög nivå.

Fler placerade barn i skolåldern klarar målen i kärnämnen i grundskolan i relation till föregående år.

Andelen brukare som är nöjda med sin insats ligger på en fortsatt hög nivå.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen söker medel från Sociala investeringsfonden för arbete med projekt Förstärkta familjehem i samverkan Hägersten-Ålvsjös SDF.	2023-01-01	2023-12-31
Förvaltningen söker medel för sociala insatsgrupper (SIG) från socialförvaltningen.	2023-01-01	2023-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

Nuläge

Förvaltningen har uppmärksammat att resultaten i brukarundersökningar är låga inom informationsområdet och att information från förvaltningens utförarverksamheter i egen regi inte riktigt tycks nå ut till de äldre i ordinärt boende som berörs. För att äldre ska kunna vara delaktiga och påverka sin vardag bedömer förvaltningen att detta är ett prioriterat utvecklingsområde under år 2023.

Förvaltningens verksamhet

Förvaltningen arbetar för att erbjuda en äldreomsorg som präglas av god kvalitet. Den enskilde ska ges goda möjligheter till påverkan på och inflytande i sin vardag, i såväl planerandet som utförandet av insatser. Biståndsbedömningen ska vara rättssäker och likställd, vilket säkerställs genom systematisk uppföljning och egenkontroll.

Äldreomsorgens utförarverksamheter i egen regi är till viss del präglade av brukare och medarbetare med annat modersmål än svenska och utbildningssatser anpassas därefter. För att främja bra arbetsvillkor för medarbetarna arbetar förvaltningen vidare med trygga anställningar och ett närvarande ledarskap.

Inom hemtjänsten i egen regi präglas insatserna av kontinuitet som bland annat bidrar till trygghet för den enskilde. Kontinuiteten främjas genom att brukare får sina insatser utförda av en och samma medarbetare i så hög utsträckning som möjligt. Under året kommer nyckelfri hemtjänst att implementeras, vilket möjliggör ökad trygghet för brukarna i form av en säkrare nyckelhantering, loggar som visar vem som öppnat låset, en ökad flexibilitet och en snabbare inställelse vid larm.

Den förebyggande och uppsökande verksamheten har stärkts med en äldrefältare som vägleder, sprider information och samverkar övergripande med andra aktörer i äldreomsorgsfrågor. Äldrefältaren lyfter äldres behov i frågor som rör hälsa, trygghet samt inkludering och dennes uppdrag fortsätter att utvecklas under år 2023.

Utvecklingen av sociala mötesplatser och träffpunkter fortsätter för att motverka ofrivillig ensamhet hos äldre. Där fysiska möten inte är möjligt erbjuds digitala aktiviteter. Förvaltningen erbjuder digitalt IT-stöd, så kallad IT-fixare, som en förebyggande insats inom ramen för de öppna verksamheterna. Det innebär att de äldre kan få enklare personlig hjälp, exempelvis med surfplatta eller telefon, i syfte att kunna delta digitalt.

Mötesplatser och träffpunkter är också arenor för att erbjuda ett kulturutbud för äldre. Förvaltningen samverkar fortsatt med kulturförvaltningen för att öka antalet kulturaktiviteter. I enlighet med stadens handlingsplan för en äldrevänlig stad arbetar förvaltningen också för att främja meningsfulla sociala aktiviteter och rörelse. En del i detta är utredning av anpassad entré och stråk i Sätmaskogens naturreservat.

Äldreomsorgen fortsätter också att utvecklas genom att ett "demenscentrum" inrättas i Sättra vård- och omsorgsboende, vilket är en tidigare satsning som fick sättas på paus under pandemin. Syftet med ett "demenscentrum" är att sprida kompetens och ge vägledning samt att bidra till starkt kvalitet inom demensområdet för alla äldre i stadsdelsnämndsområdet. Demenscentrumet blir en miljö för utveckling och kunskap, såväl för medarbetare som allmänheten. Som en del i utvecklingen av centrumet utvecklas arbetet med terapihund på Sättra vård- och omsorgsboende.

Mat och måltider av hög kvalitet ska erbjudas i syfte att stärka livskvaliteten för de äldre. Genom projektet Matlyftet ges biståndshandläggarna kompetenshöjande insatser för att öka kunskapen om den sociala betydelsen av mat och måltider. Förvaltningen utvecklar även kontinuerligt samverkan med regionens hälso- och sjukvård i syfte att underlätta den äldres vardag och stärka god och nära vård.

Äldrevänlig stad

För att nå målet om en äldrevänlig stad har fem utvecklingsområden identifierats i *Stockholms stads handlingsplan för en äldrevänlig stad*:

- Delaktighet och inflytande
- Samverkan och partnerskap
- Social inkludering
- Bostäder och stadsmiljö
- Kommunikation och information

Samtliga områden ingår i förvaltningens ordinarie arbete, exempelvis i arbetet med att tillhandahålla socialtjänst och äldreomsorg av god kvalitet utifrån äldres behov, att främja meningsfulla sociala aktiviteter i gemenskap med andra, samt i förvaltningens samverkan med pensionärsrådet för att beakta äldres perspektiv i åtgärder för att öka tillgängligheten i stadsdelsnämndsområdet.

Inom ramen för Äldrevänlig stad pågår ett pilotprojekt för att målgruppsanpassa ett antal av

stadens naturreservat, för att öka äldres möjlighet och intresse att besöka reservaten. Projektet leds av trafikkontoret och förvaltningen deltar i arbetet med att stärka Sätorskogens naturreservat som målpunkt för äldre. En central del av arbetet är att det sker i dialog med målgruppen. En undersökning görs bland äldre anslutna till stadens medborgarpanel och förvaltningen kommer tillsammans med trafikkontoret och projektledare hålla en workshop med pensionärsrådet i januari, för att få input till planeringen.

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

Omstart av tidigare planerad satsning att utveckla Sättra vård- och omsorgsboende till ett "demenscentrum", åtgärder i korthet:

- Upprättande av en projektplan samt bildande av en projektgrupp.

Arbetet för att äldre ska uppleva att de kan vara delaktiga och påverka sin vardag, åtgärder i korthet:

- Kartläggning av informationskanaler och -behov samt framtagande av informationsmaterial och kommunikationsplan.

Ökad jämställdhet

Förvaltningen fortsätter arbetet med att analysera könsuppdelad statistik samt att genomföra jämställdhetsanalyser.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 3 - God hälsa och välbefinnande
  - Förebyggande insatser genom öppna träffpunkter och mötesplatser
- Mål 5 - Jämställdhet
  - Likställighet i bedömningar, beslut och stöd mellan könen
  - Förvaltningens arbete med jämställdhetsanalyser
- Mål 10 - Minskad ojämlikhet
  - De insatser förvaltningen beviljar med stöd av SoL och LSS efter individuella behovsbedömningar
  - Arbetet med nationella minoriteter och aktiviteter inom finskt förvaltningsområde
  - Samverkan med pensionärsrådet
- Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen
  - Rättssäker myndighetsutövning

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	87 %	87 %	År
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	79 %	79 %	År
 Andel seniorer som är nöjda med tillgången till information om Stockholm Stad och dess verksamheter	60 %	Tas fram av nämnd	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser	65 %	65 %	År
 Andel äldre som anger att de känner till stadsdelens aktivitetscenter och mötesplatser	60 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel äldre som på det hela taget är nöjda med möjligheten att ta del av ledarledd idrott/motion i Stockholm	60 %	Tas fram av nämnd	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	95 %	93 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	86 %	86 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	82 %	82 %	År
 Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	9	Max 10 personer	År

Nämndmål: Äldre i Skärholmen får en god omsorg och är trygga

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Omstart av tidigare planerad satsning att utveckla Sätra vård- och omsorgsboende till ett "demenscentrum"
- Arbetet för att äldre ska uppleva att de kan vara delaktiga och påverka sin vardag

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls- och nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende ligger på en fortsatt hög nivå.
Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst ligger på en fortsatt hög nivå.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen söker medel från Äldreförvaltningen för utveckling av multiprofessionellt arbetssätt med inriktning mot personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt.	2023-01-01	2023-12-31
Förvaltningen söker medel från Äldreförvaltningen gällande Matlyftet.	2023-01-01	2023-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

Nuläge

Enligt Stockholms stads Skolenkät 2022 deltar 39 % av barnen i årskurs 5 och 8 i

stadsdelsnämndsområdet i föreningslivet, jämfört med 65 % i staden som helhet. Undersökningen genomfördes då pandemirestriktioner fortfarande gällde. Även i enkäten år 2021 var resultatet för stadsdelsnämndsområdet lägre än i övriga staden. I jämförelse med övriga staden avviker resultaten mer för flickor än för pojkar. Vad gäller deltagande i idrottsaktiviteter ligger barn och unga i stadsdelsnämndsområdet även där lägre än snittet för staden som helhet. Samtidigt är barn i årskurs 5 i stadsdelsnämndsområdet i ungefär lika hög grad som barn i övriga staden nöjda med tillgången på idrottsaktiviteter, möjligheterna till spontanidrott samt de kulturupplevelser de får ta del av i skolan och tillgången till kulturaktiviteter generellt. Ungdomar i årskurs 8 ligger under snittet för staden i samtliga dessa kategorier (*Skolenkäten 2022, Stockholms stad*).

Andelen vuxna som är nöjda med möjligheten att utöva kulturaktiviteter respektive spontanidrott är något lägre i stadsdelsnämndsområdet än i staden som helhet (*Medborgarundersökning 2022, Stockholms stad*).

Förvaltningens verksamhet

Förutsättningarna för spontanidrott i stadsdelsnämndsområdet förbättras genom att utegym och motionsspår rustas upp. Stadsdelsnämndsområdets strandbad är välbesökta och förvaltningen arbetar kontinuerligt med att upprätthålla en god standard. Förvaltningen utreder också möjligheten att införa ett fritidsbibliotek i stadsdelsnämndsområdet i samverkan med idrottsförvaltningen och andra relevanta förvaltningar.

Förvaltningen arbetar för att erbjuda ett kulturutbud i den offentliga miljön, bland annat inom ramen för platssamverkan, vilket beskrivs närmare under mål 3.6 - *Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser*. Även inom de egna verksamheterna utvecklas möjligheten till kulturupplevelser och fysisk aktivitet för:

- Unga (se mål 1.1 - *Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid*)
- Personer med funktionsnedsättning (se mål 1.3 - *Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst*)
- Äldre (se mål 1.4 - *Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet*)

Avseende samverkan med civilsamhället arbetar förvaltningen på uppdrag av stadsdelsnämnden fram en handlingsplan, som lyfts för beslut till stadsdelsnämnden under år 2023. Efter beslut kommer handlingsplanen implementeras i berörda delar av förvaltningens verksamheter.

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

Arbetet för att invånare ska känna till och ta del av kultur i offentlig miljö, åtgärder i korthet:

- Genomföra en kartläggning och analys av förutsättningar för olika målgrupper att ta del av kulturaktiviteter i offentlig miljö och i förvaltningens öppna verksamheter.
- Utveckla förvaltningsövergripande strukturer för att stärka berörda verksamheters arbete med kultur.

Ökad jämställdhet

I analysen av olika målgruppers förutsättningar att ta del av kulturaktiviteter i offentlig miljö beaktas resultaten från stadens medborgarundersökning.

Barnrättsarbete

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med utveckling av kulturutbudet i förskolor, öppna förskolor, parklekar och fritidsgårdar. De öppna fritidsverksamheterna arbetar i nära samverkan med kulturskolan för att främja tillgången till kultur.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 3 - God hälsa och välbefinnande
- Förvaltningens arbete för ett rikt kultur, idrotts- och föreningsliv
- Mål 4 - God utbildning för alla
- Förvaltningens arbete för ett rikt kultur, idrotts- och föreningsliv
- Mål 5 - Jämställdhet
- Förvaltningens arbete med jämställdhetsanalyser
- Mål 10 - Minskad ojämlikhet
- Förvaltningens arbete för ett rikt kultur, idrotts- och föreningsliv

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	75 %	75 %	År
 Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden	68 %	77%	År
 Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	68 %	76 %	År
 Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	68 %	77%	År
 Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	45 %	66 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra och förenkla för föreningslivet i Stockholm med målet att Stockholm ska ha Sveriges bästa föreningsklimat	2023-01-01	2023-12-31
 Kommunstyrelsen ska tillsammans med exploateringsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB planera för inrättandet av fler strand- och bryggbad där det är lämpligt och kartlägga möjligheterna att anlägga fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad	2023-01-01	2023-08-31

Nämndmål: I Skärholmen har alla tillgång till ett rikt kultur, idrotts- och föreningsliv

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet för att invånare ska känna till och ta del av kultur i offentlig miljö

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmålnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden ökar

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen söker budgetjustering Stockholm vid vattnet i syfte att renovera bryggdäck och grillplats vid Skärholmens strandstig.	2023-01-01	2023-12-31

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Under kommunfullmäktiges inriktningsmål *Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning* är fyra verksamhetsområdesmål insorterade:

- Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring
- Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar
- Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar
- Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer

För att bidra till inriktningsmålet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet med energieffektivisering
- Arbetet med återbruk och recirkulation av resurser
- Arbetet med att minska matsvinn
- Arbetet för biologisk mångfald i naturreservatet och i parkmark
- Upprustning och drift av gång- och cykelbanor samt arbetet för att främja cykling för fler
- Arbetet för att minska skadliga material i verksamheter för barn, minska avfall samt förbättra avfallssortering
- Arbetet för att öka andel ekologisk, växtbaserad lokalproducerad och säsonganpassad mat

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

Nuläge

År 2021 förbrukade förvaltningen 1 472 430 kWh/år vilket innebar en ökning med 10 % i jämförelse med år 2020. Förvaltningen har vidtagit åtgärder för lokalerna med högst förbrukning. Bland annat sa förvaltningen under år 2022 upp kontraktet för de två lokaler med högst energiförbrukning per kvadratmeter i samband med flytten till nytt förvaltningskontor, som äger rum i januari år 2023. Förvaltningen har också tagit fram åtgärdsförslag för minskad energiförbrukning i fler lokaler och för dialog med berörda fastighetsägare.

Förvaltningens verksamhet

Återanvändning av inventarier hanteras via Stocket, genom inlämning till återvinning eller förvaring i väntan på ny användning. Stocket är förstahandsalternativet vid inköp av möbler och inventarier. En central funktion inom förvaltningen ansvarar för framtagning av annonser och samordning av logistik. Förvaltningen är också ansluten till *Centrum för cirkulärt byggandes* digitala marknadsplats där det finns möjlighet att annonsera större mängder material, möbler och vitvaror.

Förvaltningen arbetar även med att minska matsvinn genom att mäta tallrikssvinnet på förvaltningens förskolor och inom äldreomsorgen i egen regi. Arbetet utvecklas under år 2023 med fördjupad analys av mätningarna samt framtagande av åtgärdsförslag. Förvaltningen avser under året ansöka om klimatinvesteringsmedel för utbyte av ineffektiv belysning i förskolelokaler.

Givet rådande läge på elmarknaden bedriver förvaltningen ett arbete för att identifiera och implementera möjliga åtgärder för att minska förvaltningens elkonsumtion.

Inom ramen för målet och miljöprogrammets mål fyra, sex och sju prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

Arbetet med energieffektivisering, åtgärder i korthet:

- Månatlig uppföljning av elförbrukning per lokal, genomförande av identifierade åtgärder, till exempel minskning av antal element.
- Kommunikation och vägledning till medarbetare.

Arbetet med återbruk och recirkulation av resurser, åtgärder i korthet:

- Kommunikation av rutin för användning av Stocket, främja återbruk av inventarier i samband med reoveringar.

Arbetet med att minska matsvinn, åtgärder i korthet:

- Genomföra matsvinnsmätningar en gång per termin.
- Utveckla analys av resultat och identifiering av åtgärdsförslag.

Särskild redovisning

Stockholms stads miljöprogram 2020-2023

Utförligare beskrivning av förvaltningens arbete med stadens miljöprogram redovisas under respektive verksamhetsområdesmål.

Samverkan

Förvaltningen fortsätter prioritera ökad samverkan som grund för miljöarbetet. Stadens ökade ambitioner med miljöarbetet och tydligare hänvisning till centrala nyckelfunktioner tas

tillvara för att stärka miljöarbetet i nära dialog med dessa.

Inköp

Förvaltningen fortsätter arbetet med uppföljning av lokala upphandlingar för att garantera att målen i miljöprogrammet och andra styrdokument uppfylls. Förvaltningen ser över behovet av rutiner och kunskap hos inköpsansvariga och andra nyckelfunktioner för att öka andel inköp inom avtal samt att klimatsmarta och miljövänliga val görs.

Kommunikation och påverkansarbete

Kommunikation internt i förvaltningen målgruppsanpassas till nyckelfunktioner i miljöarbetet såsom kockar, inköpsansvariga, enhets- och avdelningschefer. Ett årshjul med löpande information till prioriterade funktioner initieras, med fokus på ökad kunskap och viktiga rutiner såsom användning av Stocket, källsortering och kemikalierapportering.

Innovation

Förvaltningen omvärldsbevakar lösningar, arbetssätt eller analysinitiativ med potential att bidra till att utveckla förvaltningens tjänster och processer. Samarbetet med näringslivet, lokala aktörer och forskningsinitiativ utvärderas med fokus på relevanta utvecklingsområden utifrån stadsdelsnämndsområdets lokala förutsättningar.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 5 - Jämställdhet
  - Förvaltningens arbete med jämställdhetsanalyser
- Mål 11 - Hållbara städer och samhällen
  - Förvaltningens arbete med minskad klimatpåverkan
- Mål 13 - Bekämpa klimatförändringarna
  - Förvaltningens arbete med avfallshantering och återvinning
  - Förvaltningens arbete för minskad energiförbrukning

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	100 %	100 %	År
 Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	År
 Köpt energi i stadens verksamheter	1,35 GWh	1945 GWh	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, Stockholm Stadshus AB och Stockholm Exergi inventera hur mycket biokol som staden har behov av samt ta fram en plan för att etablera en storskalig anläggning för produktion av biokol som ska etableras senast år 2024	2023-01-01	2023-12-31
 Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsmyndigheten och Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen och	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
stadsdelsnämnderna definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation		

Nämndmål: Skärholmen har minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

Beskrivning

Inom ramen för målet och miljöprogrammets mål två och tre prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet med energieffektivisering
- Arbetet med återbruk och recirkulation av resurser
- Arbetet med att minska matsvinn

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls- och nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Alla hämtställen där det finns fysisk möjlighet till utsortering av matavfall ur arbetsmiljösynpunkt har matavfallsinsamling.

Förvaltningens upphandlade livsmedel och måltider har en minskad klimatpåverkan
Förvaltningens köpta energi minskar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Andel upphandlingar vars värde överstiger 1 mnkr som innehåller relevanta klausuler utifrån Miljöprogrammet	100 %		År
Minskad energiförbrukning i förvaltningens verksamheter	5 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen söker klimatinvesteringsmedel för utbyte av ineffektiv belysning i förskolelokalerna.	2023-01-01	2023-12-31
Förvaltningen söker klimatinvesteringsmedel i syfte att plantera träd för skugga.	2023-01-01	2023-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

Nuläge

Sätraskogens naturreservat är ett kärnområde med höga biologiska värden där brynzoner med stora ekar och branta sluttningar samt barrskog finns bevarade. Arbetet med att förstärka betydelsefulla kärnområden inom naturreservatet och på parkmark fortsätter i tätt samarbete med miljöförvaltningen och utifrån stadsdelsvist åtgärdsförslag för biologisk mångfald beslutat av Kommunfullmäktige. Förvaltningen slår 250 000 m² slätter med upptag i både

naturreservatet och andra platser inom stadsdelsnämndsområdet.

Förvaltningens verksamhet

Förvaltningen ansöker om medel för biologisk mångfald för driftåtgärder för att främja habitatnätverk för mesfåglar i Bredäng och Sätra, slätter vid Vårbergstoppen samt investeringsmedel för uppsättning av mulmholkar i Sätmaskogen-Bredäng-Fruängstråket. Detta enligt stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald. Inom ramen för arbetet med naturreservatet tilldelas förvaltningen medel för skötselåtgärder utifrån gällande skötselplan. Förvaltningen ansöker också om medel för investeringar i naturreservatet för markering av naturreservatsgränser samt betesdjur vid Mälärhöjdsbadet förutsatt beviljat reservattillstånd.

Stadsdelsnämndsområdet har totalt 426 hektar park- och naturmark som har kapacitet att hantera effekter av extrema klimatrelaterade vädervariationer såsom skyfall och värmeböljor. Under år 2023 avser förvaltningen ansöka om klimatinvesteringsmedel för plantering av träd för skugga i närhet till verksamheter för barn, unga och äldre. Underlag för prioritering av skyfallsåtgärder bearbetas också under år 2023, under ledning av skyfallsfunktionen på trafikkontoret.

Förvaltningen informerar stadsdelsnämndsområdets invånare om möjligheten att skriva brukaravtal med förvaltningen om stadsodling på stadens mark.

Inom ramen för målet och miljöprogrammets mål fem prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

Arbetet för biologisk mångfald i naturreservatet och i parkmark, åtgärder i korthet:

- Driftåtgärder för att främja habitatnätverk för mesfåglar.
- Driftåtgärd för restaurering av ängsmark genom slätter på Vårbergstoppen.
- Investering i uppsättning av mulmholkar.
- Investering i naturreservatet för betesdjur vid Mälärhöjdsbadet samt markering av naturreservatsgränser.

Ökad jämställdhet

Naturvårdsverkets kartläggning av friluftsvanor från år 2018 visar att större delen av människors friluftsliv sker i tätortsnära natur. Cirka 80 % besöker naturområden minst en gång per vecka om det ligger inom 100 meter från bostaden och 50 % gör det om det ligger mellan 500 meter och 1 km från bostaden. Naturvårdsverkets uppföljning av de politiska målen för friluftsliv år 2019 pekar på att grupper som kvinnor och personer med funktionsnedsättning identifierar otrygghet som en barriär för att ta sig ut i naturen. Tidsbrist pekas ut som det största hindret oavsett ålder, kön och funktionalitet. I detta avseende är bostadsnära natur av stor betydelse för att främja regelbundet utövande av friluftsliv. Det är också i sådana miljöer där arbetet för att främja trygghet och tillgänglighet blir mest avgörande. Förvaltningens insatser i naturmiljö syftar till att möjliggöra och öka incitamenten för att fler personer besöker den bostadsnära naturen. Fokus ligger på grupper som av olika skäl, i högre utsträckning än andra, avstår från att vistas i naturen, såsom kvinnor och personer med funktionsnedsättning.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 5 - Jämställdhet
- Förvaltningens arbete med jämställdhetsanalyser
- Mål 11 - Hållbara städer och samhällen
- Förvaltningens arbete för ökad biologisk mångfald i naturreservatet och i parkmark
- Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald
- Förvaltningens arbete för ökad biologisk mångfald i naturreservatet och i parkmark

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Miljö- och hälsoskydds nämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för stadens utomhusbelysning som ska innefatta energieffektivisering, smart belysning vid rätt platser, biologisk mångfald, ljusföreningar och trygghetsaspekten	2023-01-01	2023-12-31
 Miljö- och hälsoskydds nämnden ska i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholms hem AB skapa nya växtbäddade väggar	2023-01-01	2023-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB ta fram en strategi för gröna skol- och förskolegårdar som ska syfta till att byta ut traditionella material, och hårdgjorda ytor mot mer gröna ytor och naturmaterial, samt prioritera plantering av fler träd och buskar på gårdar med höga temperaturer	2023-01-01	2023-08-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB, med Malmö stad som förebild, ta fram ett koncept för gröna skol- och förskolegårdar med en plan för hur detta kan genomföras på minst 15 skol- eller förskolegårdar under mandatperioden	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: I Skärholmen ökar den biologiska mångfalden

Beskrivning

Inom ramen för målet och miljöprogrammets mål fem prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet för biologisk mångfald i naturreservatet och i parkmark.

Förväntat resultat

Se aktiviteterna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls- och nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Naturmiljöer tas omhand på sätt som gynnar biologisk mångfald och viktiga ekologiska funktioner.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen söker budgetjustering för att genomföra driftåtgärder för att gynna artgruppen fåglar.	2023-01-01	2023-12-31
Förvaltningen söker budgetjustering för att genomföra driftåtgärder för restaurering av ängsmark genom slätter på Vårbergstoppen.	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen söker budgetjustering för att genomföra investering för att gynna artgruppen vedlevande insekter genom i uppsättning av mulmholkar.	2023-01-01	2023-12-31
Förvaltningen söker budgetjustering för att genomföra investering för gränsutsättning och markering av naturreservatsgräns.	2023-01-01	2023-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

Nuläge

Stadsdelsnämndsområdet har ett nätverk med drygt 4,5 mil gång- och cykelbanor, där cyklister och gångtrafikanter samsas. Förvaltningen har ansvar för drift samt upprustning av gång- och cykelbanorna. När gång- och cykelbanor anläggs i samband med stadsutvecklings- och eller infrastrukturprojekt är stadsbyggnadskontorets, exploateringskontorets och trafikkontorets ambition att anlägga dessa enligt en nyare standard och bredd än de befintliga gång- och cykelbanorna, vilket gör det möjligt att vid nyanläggning separera gång och cykelbanorna från varandra inom dessa projekt.

Förvaltningen har i dag 16 bilar varav tre ska avyttras, en etanolbil, en gas/bensinbil och en el/bensinbil. Två av dessa är på väg att ersättas med en elbil och en etanolbil. Inköpen sker inom parkdriften och hemtjänsten. Med dessa förändringar kommer förvaltningen ha en fordonsflotta bestående av 15 bilar varav 6 är rena elbilar, två är elhybrider, tre diesel, tre gas/bensin och en etanolbil.

Förvaltningens verksamhet

Förvaltningen planerar och genomför underhåll och reinvestering av park- och cykelbanorna utifrån en flerårig investeringsplan samt arbetar löpande under året med drift och underhåll av gång- och cykelbanorna för att upprätthålla ett gott skick på markbeläggningen. Förvaltningen identifierar och åtgärdar löpande olika hinder för framkomlighet, slyröjer, tar bort löv på hösten samt gör täta kontroller av entreprenaden för vinterväghållning för att säkerställa god framkomlighet året om. Förvaltningen för dialog med rådet för funktionshinderfrågor och pensionärsrådet i planerade och pågående projekt samt för att ta emot synpunkter och förslag till det dagliga arbetet.

Förvaltningen deltar även i arbetet med att se över huvudnätet av cykelvägar genom stadsdelsnämndsområdet, och verkar som remissinstans för standardhöjning och nyetablering av gång- och cykelbanor i stadsutvecklingsprojekten. Arbetet sker i samverkan med trafikkontoret, exploateringskontoret och i vissa fall byggaktörer. Förvaltningen lyfter som remissinstans också frågan om cykelparkeringar i detaljplanprocesserna inom Fokus Skärholmen.

För att i enlighet med *Cykelplanen 2021* öka antalet invånare i stadsdelsnämndsområdet som cyklar, arbetar förvaltningen med cykelfrämjande insatser med fokus på ovana grupper.

Förvaltningen arbetar för att i så hög takt som möjligt fasa ut fossilbaserade transporter till förmån för hållbart resande, vilket gäller såväl de egna fordonen som de krav som ställs vid upphandling. Förvaltningen har en nära dialog med Transportcentrum, en del av

miljöförvaltningens verksamhet, för rådgivning och hjälp att följa utbudet på marknaden för att kunna hitta fordon som har en så hög miljöklassning som möjligt givet verksamheternas förutsättningar och behov. Förvaltningen nyttjar också Transportcentrum för att få stöd i att formulera miljökrav på transporter, fordon, arbetsmaskiner och bränslen som ingår i upphandling av varor, tjänster och entreprenader. Vid upphandling ställer förvaltningen de krav på fordon och drivmedel som alltid ska ställas i upphandlingar som innehåller en betydande del transporter. Förvaltningen arbetar utifrån den grundmall som tagits fram för centralt i staden för detta ändamål.

Inom ramen för målet och miljöprogrammets mål ett prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

Upprustning och drift av gång- och cykelbanor samt arbetet för att främja cykling för fler, åtgärder i korthet:

- Långsiktig och systematisk drift av gång- och cykelbanor för att säkerställa tillgänglighet.
- Tillgängliggöra cykel som transportmedel för ovana grupper.

Ökad jämställdhet

Kvinnors och mäns mobilitetsval skiljer sig åt. Studien *Gender and (smart) mobility* från 2021 genomförd av Ramböll konstaterar att kvinnor i högre utsträckning än män går, medan män åker bil och cyklar i högre grad än kvinnor. Genom att skapa goda förutsättningar för invånare att ta sig fram till fots och med cykel och inte enbart med bil kan mer jämställda förutsättningar för framkomlighet i stadsdelsnämndsområdet uppnås.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 3 - God hälsa och välbefinnande
  - Förvaltningens arbete med park-, gång- och cykelbanorna
- Mål 5 - Jämställdhet
  - Förvaltningens arbete med jämställdhetsanalyser
- Mål 11 - Hållbara städer och samhällen
  - Förvaltningens arbete med park-, gång- och cykelbanorna

Nämndmål: I Skärholmen ökar framkomligheten och utsläppen minskar

Beskrivning

Inom ramen för målet och miljöprogrammets mål ett prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Upprustning och drift av gång- och cykelbanor samt arbetet för att främja cykling för fler

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls- och nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Andel invånare i stadsdelsnämndsområdet som upplever att det är lätt att ta sig fram med cykel ökar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
♀ Det är lätt att ta sig fram i min stadsdel på cykel	73 %		År

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer

Nuläge

Arbetet för en kemikaliesmart och giftfri förskola pågår sedan ett antal år under ledning av Kemikaliecentrum. Kemikaliehanteringssystemet Chemsoft används för att kartlägga, riskbedöma och byta ut kemikalier som används i verksamheterna med särskilt fokus på verksamheter för barn och unga.

Vattenstatusen på områdets strandbad har de senaste åren pendlat mellan att vara på god nivå och att vara otjänligt vilket föranlett att delar av Sättrastrandsbadet har stängts av. En utredning har gjorts och flertalet potentiella föroreningskällor har uteslutits. Förvaltningens och utredningens bedömning är att det är närvaron av gäss vid framförallt Sättrastrandsbadet som orsakar dålig vattenkvalitet, vilket föranlett att trafikkontoret ökat avskjutningen av gäss. Under 2022 har förbättringar av vattenstatusen konstaterats och besked om tillstånd gällande badets öppethållande kommande period väntas i början av 2023.

Under den varmare delen av året ökar nedskräpningen på badplatserna och därmed behoven av utökad städning. Förvaltningen bedömer att fortsatta åtgärder krävs för att såväl minska nedskräpningen som att bättre och mer effektivt ta hand om det skräp som uppstår.

Förvaltningens inköp av animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning ligger år 2022 i nivå med stadens ambitioner för år 2023. Gällande inköp av ekologiska livsmedel och måltider ligger förvaltningens utfall för år 2022 fram till slutet av oktober 17 procentenheter under årsmålet för år 2022.

Förvaltningens verksamhet

Arbetet stärks med att minska användningen av engångsprodukter med fokus på plast i verksamheter där de vanligaste produkterna förekommer. Förvaltningen ingår i en gemensam upphandling av hämtning och borttransport av verksamhetsavfall. Inom ramen för den processen utreder förvaltningen möjligheten till och ekonomiska förutsättningar för förbättrad källsortering i verksamhetslokaler och utemiljöer med mycket nedskräpning.

Under ledning av miljöförvaltningen fortsätter förvaltningens samverkan för god vattenstatus på strandbaden i stadsdelsnämndsområdet. Trafikkontorets verksamhet för skadedjursbekämpning är en viktig part i arbetet som följs och följs upp kontinuerligt genom mätningar, analyser och omvärldsbevakning av framgångsrika insatser på andra liknande badplatser, såväl inom staden som utanför. Förvaltningen avser utreda lämpliga platser för förbättrad källsortering av avfall som uppkommer i park- och naturmark. Badplatserna kan vara aktuella för sådan källsortering.

Förvaltningen avser att ta ett helhetsgrepp gällande inköp av ekologiska livsmedel och måltider och utveckla arbetet för förbättrad måluppfyllelse.

Inom ramen för målet och miljöprogrammets mål fyra, sex och sju prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

Arbetet för att minska skadliga material i verksamheter för barn, minska avfall samt förbättra avfallssortering, åtgärder i korthet:

- Minskad användning av engångsprodukter med fokus på plastprodukter inklusive plastflaskor.
- Förbättra källsortering i parker och förvaltningens verksamheter.
- Fasa ut skadligt material och plaster i miljöer där barn och unga vistas.

Arbetet för att öka andel ekologisk, växtbaserad lokalproducerad och säsonganpassad mat, åtgärder i korthet:

- Förskolans kockar får kompetensutveckling i klimatsmart, ekologisk och säsonganpassad mat.
- Informationsinsatser riktade till funktioner som ansvarar för inköp av livsmedel.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 3 - God hälsa och välbefinnande
- Bra mat och giftfria miljöer i förskolan
- Mål 5 - Jämställdhet
- Förvaltningens arbete med jämställdhetsanalyser
- Mål 6 - Rent vatten och sanitet för alla
- Förvaltningens arbete för att minska skadliga material i verksamheter för barn, minska avfall samt förbättra avfallssortering
- Mål 12 - Hållbar konsumtion och produktion
- Förvaltningens arbete för att öka andel ekologisk, växtbaserad, lokalproducerad och säsonganpassad mat
- Mål 14 - Hav och marina resurser
- Förvaltningens samverkan för god vattenstatus på områdets strandbad i stadsdelsnämndsområdet

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %	100 %	År
 Andel inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning	88	88 %	År
 Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	65 %	70 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Trafiknämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Stockholm Hamn AB samordna implementeringen av lagändringar gällande nedskräpningsavgifter och producentansvar för tobaksvaror	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: I Skärholmen främjas invånarnas hälsa genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

Beskrivning

Inom ramen för målet och miljöprogrammets mål fyra, sex och sju prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet för att minska skadliga material i verksamheter för barn, minska förekomsten av avfall samt förbättra avfallssortering med särskilt fokus på plast
- Arbete för att öka andel ekologisk, växtbaserad lokalproducerad och säsonganpassad mat

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls- och nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Samtliga bygg och anläggningsentreprenader i förvaltningens regi använder Byggvarubedömning

Andel inköpta animalier med krav på djurskydd i nivå med svensk lagstiftning ökar
Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel ökar.

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Under kommunfullmäktiges inriktningsmål *Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla* är sju verksamhetsområdesmål insorterade:

- Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd
- I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb
- I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med
- Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb
- Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden
- Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser
- Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

För att bidra till inriktningsmålet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet för budget i balans och en hög prognossäkerhet
- Det strategiska lokalplaneringsarbetet
- Samverkan internt och med externa aktörer för att personer som står långt från

- arbetsmarknaden ska nå egen försörjning
- Dialogen med det lokala näringslivet, inom ramen för platssamverkan
  - Samarbetet med Huddinge kommun i näringslivsfrågor
  - Arbetet för att prioriterade grupper ska ha ett stadigvarande boende
  - Arbetet för att stärka cheferna i deras uppdrag och utveckla ledarskapet
  - Arbetet med processkartläggning (ledningssystem)
  - Det systematiska säkerhetsarbetet med fokus på krisberedskap, civilt försvar och informationssäkerhet
  - Det förvaltningsövergripande arbetet med lägesbild och analys för effektiv och kontinuerlig styrning av trygghetsarbetet
  - Arbetet mot otillåten påverkan
  - Arbetet mot välfärdsbrott
  - Arbetet med snabba, samordnade åtgärder i utpekade områden baserat på identifierade behov i lägesbild
  - Lokalt utvecklingsarbete, utifrån dialog med invånare och lokala aktörer samt med koppling till Skärholmens roll i den regionala kärnan Kungens kurva - Skärholmen

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

Nuläge

Förvaltningens budget uppgår till 1 325,6 mnkr för verksamhetsåret 2023. Fördelningen av budget till verksamheterna har utifrån detta skett med grund i uppdrag, inriktning i budget, redovisade prioriteringar samt behov i verksamheter och hos målgrupper och brukare.

Under 2022 har en översyn genomförts av ekonomi- och verksamhetsuppföljningsprocessen i syfte att förtydliga roller och ansvar och förbättra prognoserna. Förvaltningens lokalbestånd går regelbundet igenom för att optimera användandet av beståndet.

Förvaltningens verksamhet

Givet konjunkturen och utifrån förvaltningens uppdrag att använda skattemedel på ett ansvarsfullt och resurseffektivt sätt ligger ett stort fokus under 2023 år på ekonomiuppföljning och prognossäkerhet. Detta sker med ett tydligt verksamhetsperspektiv. Vid prognostiserat underskott tas handlingsplaner fram, både på enhets- och avdelningsnivå. Viktigt i detta arbete är kvalitativa och genomarbetade underlag och att utveckla en metodik som ger en tydlighet i ansvar, roller och steg i arbetet samt ett stöd i att arbeta med analys. Detta för att skapa proaktivitet och kunna vidta adekvata åtgärder och prioriteringar utifrån en kunskap om nuläge och behov framåt.

Ett utvecklingsarbete avseende internkontroll drevs under år 2022 och fortsätter under år 2023 med ett fokus på kontinuerligt förbättringsarbete, både vad avser framtagande av relevanta processer och adekvata kontroller, men också kring uppföljning och systematik i hur identifierade avvikelser hanteras.

Förvaltningen ska hålla nere stadens investeringskostnader och förvaltningens hyreskostnader genom att bedriva en effektiv lokalförsörjning med målet att ha kostnadseffektiva och

ändamålsenliga lokaler. Samnyttjande av lokaler eftersträvas där så är möjligt och vid behov av nya lokaler undersöks införhyrningar inom staden.

Förvaltningen byter förvaltningskontor under 2023. Det nya kontoret är beläget i Skärholmens centrum och flera verksamheter som tidigare suttit utspridda i stadsdelsnämndsområdet flyttar in till kontoret. Detta arbete pågår under 2023. Kontoret kommer även utgöra en av två trygghetspunkter i stadsdelsnämndsområdet. I anslutning till det nya kontoret planeras en så kallad hub. Syfte att utgöra en arena för samverkan, utveckling och innovation, där olika parter kan utbyta erfarenheter och kunskap, bygga relationer och mer samlat möta samhällsliga behov och utmaningar.

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

Arbetet för budget i balans och en hög prognossäkerhet, åtgärder i korthet:

- Justerad och implementerad ekonomi- och verksamhetsuppföljningsprocess.

Det strategiska lokalplaneringsarbetet, åtgärder i korthet:

- Justering av lokalförsörjningsprocess och fortsatt implementering.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 5 - Jämställdhet
  - Förvaltningen har utvecklat en långsiktig effektiv lokalförsörjningsprocess för att säkerställa kapacitet och behov av förvaltningens lokaler. Varje ny införhyrning ska bygga på en fördjupad analys av demografi, ekonomi, behov och jämställdhetsanalys
- Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen
  - Förvaltningens arbete för en effektiv och väl fungerande förvaltning

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/-1 %	+/- 1 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna upphandla och införa ett gemensamt digitalt system för handläggning av stadsdelsnämndernas föreningsbidrag	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: Skärholmens ekonomi är stark och hållbar

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet för budget i balans och en hög prognossäkerhet
- Det strategiska lokalplaneringsarbetet

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls- och nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Förvaltningen har en hög prognossäkerhet.
Förvaltningen har en god budgetföljsamhet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Hyreskostnaders andel av förvaltningens budget	7 %		År

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

Nuläge

Stadsdelsnämndsområdet är bland de tre stadsdelsnämndsområden i staden med högst andel personer som har ekonomiskt bistånd. En positiv trend kan ses i minskningen av biståndsmottagare som sjunkit över tid och fortsätter att sjunka. Andelen av befolkningen i stadsdelsnämndområdet som fått ekonomiskt bistånd någon gång under året har minskat från att ligga på 5 % under år 2019, 4,6 % under år 2020 till 4,3 % under år 2021. Det vanligaste försörjningshindret är fortsatt arbetslöshet, vilket utgör orsaken till behovet av ekonomiskt bistånd för drygt hälften av de vuxna som uppstår ekonomiskt bistånd.

Stadsdelsnämndområdet är ett av tre stadsdelsnämndområden i staden som under år 2021 hade högst andel hushåll som avslutades till annan form av försörjning, exempelvis arbete eller studier (*Socialtjänstrapporten 2021*).

Förvaltningens verksamhet

Förvaltningen fortsätter arbetet med att ge likställigt stöd till personer för att uppnå egen försörjning, med fokus på bland annat kvinnor, nyanlända och unga vuxna. Förvaltningen arbetar med att nå individer i behov av stöd genom att delta vid möten och forum där personer som kan vara i behov av stöd för sin försörjning befinner sig. Myndighetsutövande handläggare planeras vara tillgängliga på medborgarkontoret i syfte att informera och stötta individer som är i behov av bistånd för sin försörjning. Samverkan är en nyckelfaktor i arbetet mot självförsörjning. Arbetet med befintliga samverkansformer är fortsatt prioriterat och vidareutvecklas kontinuerligt, i synnerhet för de målgrupper som står längre bort från arbetsmarknaden. Samverkan sker bland annat med arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen samt genom samverkansformen Finansiellt samordningsförbund inom rehabiliteringsområdet (FINSAM) mellan staden, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Region Stockholm. Förvaltningen ser över möjligheten att inleda nya samarbeten avseende personer med psykisk ohälsa som står utan sysselsättning. Detta i syfte att öka förutsättningar för målgruppen att på sikt komma ut i reguljära aktiviteter via Jobbtorg eller Arbetsförmedlingen.

Förvaltningen fortsätter att utveckla arbetet med meningsfulla feriejobb och med att tillhandahålla platser för Stockholmsjobb i syfte att ungdomar och vuxna ska få bättre förutsättningar genom förvärvade meriter, kontakter och motivation. Förvaltningen utvecklar processen för att skapa feriejobb med fokus på att tydliggöra roller och ansvar för planering samt utöka kvalitetskontroller. Inom ramen för de upphandlingar som förvaltningen genomför ställs krav på social hänsyn, exempelvis att upphandlade leverantörer under avtalstiden tar emot praktikanter eller erbjuder anställning åt personer som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Stockholms stads näringslivspolicy 2020-2024 klargör vikten av ett samordnat arbete mot gemensamma mål, för ökad tillväxt och ett stärkt företagsklimat i stadsdelsnämndsområdet. Näringslivsarbetet är viktigt för att ta hand om den potential som finns i stadsdelsnämndsområdet, med grund i bland annat den prognostiserade befolkningstillväxten samt tillväxten av marknadsområdet. Under år 2023 fortsätter förvaltningen att samordna stadens förvaltningar och bolag i det gemensamma näringslivsarbetet i stadsdelsnämndsområdet i linje med målen i näringslivspolicyn och utvecklar också samarbetet med Huddinge kommun i näringslivsfrågor. Arbetet konkretiseras mer i den särskilda redovisningen nedan.

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

Samverkan internt och med externa aktörer för att personer som står långt från arbetsmarknaden ska nå egen försörjning, åtgärder i korthet:

- Förvaltningen analyserar befintliga forum och samverkansparter för förvaltningens arbete med olika målgruppers etablering på arbetsmarknaden, med fokus på bland annat kvinnor.
- Regelbundna samverkansträffar tillsammans med jobbcoach och studievägledare, se över möjligheten till nya samarbeten i arbetet med personer som står långt från arbetsmarknaden.

Dialogen med det lokala näringslivet, inom ramen för platssamverkan, åtgärder i korthet:

- Kommunikationsinsatser för att nå fler näringsidkare, genomföra möten för näringslivsdialog inom respektive stadsdel.

Samarbetet med Huddinge kommun i näringslivsfrågor, åtgärder i korthet:

- Koordinerad input till arbetet med regional utvecklingsplan och gemensamma aktiviteter för målgrupper inom existerande näringsliv för att få bättre förståelse för vad de har för behov och ser för möjligheter.

Ökad jämställdhet

I syfte att öka jämställdhet arbetar förvaltningen utifrån statistik och identifierade könsskillnader inom ekonomiskt bistånd samt arbetsmarknadsåtgärder. Genom individuellt anpassat arbete uppmärksammas de stödbehov och de förutsättningar den enskilde individen har oavsett kön. Fler kvinnor än män uppbär långvarigt ekonomiskt bistånd inom stadsdelsnämndsområdet, det rör sig framförallt om ensamstående kvinnor med barn och kvinnor med sjukdom som försörjningshinder. För att minska andelen långtidsaktuella kvinnor ska arbetet med kvinnors väg till arbete och egen försörjning stärkas.

Barnrättsarbete

Barnperspektivet och barnets rättigheter beaktas i alla bedömningar, beslut, uppdrag och i det dagliga arbetet. Barnkonsekvensanalyser görs i beslut som har påverkan på barn.

Barnrättsarbetet utvärderas kontinuerligt och utvecklas enligt resultat av utvärdering genom upprättad eller reviderad handlingsplan.

Särskilda redovisningar*Näringslivspolicy för Stockholms stad*

Under år 2023 fortsätter förvaltningen att samordna stadens förvaltningar och bolag i det gemensamma näringslivsarbetet i stadsdelsnämndsområdet i linje med målen i näringslivspolicyn. Nedan summeras mer konkret förvaltningens arbete kopplat till förvaltningens uppdrag enligt näringslivspolicyn.

Fokusområde 1: Stimulera tillväxt och företagsamhet

- Utveckla samarbetet med Huddinge kommun för näringslivsutveckling i relation till den regionala kärnan Skärholmen-Kungens kurva, i linje med samverkansavtalet mellan kommunerna. Detta bland annat genom att:
  - genomföra gemensamma kommunikationsinsatser avseende såväl potentialen i den regionala kärnan som samverkansavtalet som sådant.
  - samordna (med varandra och med andra relevanta samverkansaktörer) input till framtagandet av en ny regional utvecklingsplan.
  - utbyta erfarenheter avseende trygghetsfrågor i relation till det lokala näringslivet samt gemensamt verka för trygghetsskapande aktivering av platsen som utgör den regionala kärnan.
- Arbeta för tryggare centrummiljöer som en möjliggörare för tillväxt, inom ramen för platssamverkan

Fokusområde 2: Förbättrad service, tillgänglighet och myndighetsutövning

- Genomföra aktiviteter med näringslivet i varje stadsdel i syfte att få en fördjupad förståelse för hur behov och möjligheter ser ut för det lokala näringslivet, samt för vilka möjliga åtgärder staden kan vidta för att bidra till att möta dessa.
- Fortsätta implementeringen av utvecklad avtals- och uppföljningsprocess inom socialtjänsten för att minska risken för välfärdsbrott.
- Ge fler medarbetare introduktionsutbildning i hur välfärdsbrott kan motverkas.
- Genom platssamverkan föra en kontinuerlig dialog med fastighetsägare och existerande företagargrupper i syfte att utgöra en ingång för olika frågor som staden hanterar.

Fokusområde 3: Attraktivare miljöer och bättre framkomlighet

- Fortsätta implementeringen av framtagen arbetsmodell och organisation för platssamverkan, i syfte att gemensamt identifiera prioriterade behov och i samverkan arbeta mer effektivt för att möta dessa.
- Genomföra samordnad platsaktivering i linje med årshjul samt löpande aktiviteter för att öka tryggheten inom stadsdelsnämndsområdet utifrån behov i lägesbild. Involvera näringslivet i detta arbete.

Fokusområde 4: Öka tillgången till arbetskraft med relevant kompetens

- Genomföra aktiviteter för att erbjuda meningsfulla feriejobb.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 1 - Ingen fattigdom
  - Förvaltningens arbete med feriejobb och Stockholmsjobb
  - Arbetet med att, efter individuell bedömning, bevilja ekonomiskt bistånd
  - Genomföra barnkonsekvensanalyser i samtliga bedömningar som rör ekonomiskt bistånd där det finns barn i hushållet
- Mål 2 - Ingen hunger
  - Säkerställa att ingen lider nöd
- Mål 3 - God hälsa och välbefinnande
  - Genomföra barnkonsekvensanalyser i samtliga utredningar där det finns barn i hushållet
- Mål 5 - Jämställdhet
  - Likställighet i bedömningar, beslut och stöd mellan könen
  - Förvaltningens arbete med jämställdhetsanalyser
- Mål 8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
  - Förvaltningens arbete med att säkerställa att unga och aspiranter får lämpliga arbetsuppgifter
  - Förvaltningens arbete i samverkan med stadsledningskontoret för att främja och utveckla företagandet i stadsdelsnämndsområdet
- Mål 9 - Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
  - Förvaltningens arbete i samverkan med stadsledningskontoret för att främja och utveckla företagandet i stadsdelsnämndsområdet
- Mål 10 - Minskad ojämlikhet
  - Förvaltningens arbete med att ge likställigt stöd till personer för att uppnå egen försörjning, med fokus på bland annat kvinnor, nyanlända och unga vuxna
- Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen
  - Rättssäker myndighetsutövning

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	3,6 %	2,7 %	Tertial
 Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	2,65 %	1,5 %	Tertial
 Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd)	70	Tas fram av nämnd	Tertial
 Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,7 %	1,0 %	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	800 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	15 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	42 st	Tas fram av nämnd	Tertial
  Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	800 st	11 000	Tertial

Nämndmål: I Skärholmen ges alla möjlighet till ett eget jobb

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Samverkan internt och med externa aktörer för att personer som står långt från arbetsmarknaden ska nå egen försörjning
- Samordningen av stadens samlade näringslivsarbete gentemot Skärholmens stadsdelsnämndsområde
- Samarbetet med Huddinge kommun i näringslivsfrågor

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls- och nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Antal unga som fått feriejobb ligger är högre i relation till föregående år.

Andel barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd minskar i relation till föregående år.

Andel vuxna som är självförsörjande är högre i relation till föregående år.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

Nuläge

Förvaltningen ser utmaningar för personer i behov av socialtjänstens insatser att på egen hand tillgodose sig behovet av stadigvarande bostad. Enligt stadens hemlöshetskartläggning som genomfördes år 2020 (*Kartläggning – personer i hemlöshet i Stockholms stad 2020*) hade antalet inrapporterade personer i hemlöshet ökat i stadsdelsnämndsområdet, jämfört med föregående räkning år 2018. Totalt identifierades 209 personer som levde i hemlöshet i stadsdelsnämndsområdet, varav 129 män och 80 kvinnor. Förvaltningen rapporterade i kartläggningen in högst antal kvinnor i hemlöshet i staden.

Förvaltningens verksamhet

Förvaltningen har identifierat prioriterade grupper i bostadslöshet där arbetet att stötta dem till ett stadigvarande boende ska förstärkas. Förutom kvinnor är nyanlända, barnfamiljer, våldsutsatta och äldre särskilt prioriterade och erbjuds stöd i att hitta ett varaktigt boende,

exempelvis via bo-teamet och i stadsövergripande samverkan med bostadsbolagen. Personer som är aktuella för "Bostad först" får stödinsatser med syfte att behålla sitt kontrakt.

När det gäller barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden har förvaltningen den största minskningen i staden. Antalet barnfamiljer i tillfälligt boende har minskat från 44 hushåll år 2020 till 18 hushåll år 2021, enligt *Socialtjänstrappporten 2021*. Förvaltningen har under år 2022, fram till december, beviljat 17 hushåll (barnfamiljer) ekonomiskt bistånd till akut logi. Förvaltningen arbetar aktivt för att barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden ska få ett stadigvarande boende genom förvaltningens bo-team och inom ramen för den vägledning som ges till nyanlända familjer. Förvaltningen arbetar också med utåtriktat och uppsökande arbete riktat till barnfamiljer, där stöd och vägledning till stadigvarande boende, arbete och utbildning ges.

Vad gäller den prioriterade gruppen nyanlända bor inom stadsdelsnämndsområdet nyanlända som både är anvisade och egenbosatta. Inom denna grupp tar det längre tid för barnfamiljer än för nyanlända män i ensamhushåll att ta sig vidare till annat stadigvarande boende. Hälften av de nyanlända hushållen i stadsdelsnämndsområdet som bor inom Stiftelsen SHIS Bostäder (SHIS) är barnfamiljer. I samverkan med SHIS och arbetsmarknadsförvaltningen fortsätter förvaltningen arbetet med riktad bostadsvägledning för nyanlända genom individuella vägledningssamtal

Vidare arbetar förvaltningen förebyggande i syfte att avhysningar inte ska komma till stånd och det vräkningsförebyggande arbetet fortlöper i tät samverkan med flera aktörer såsom hyresvärdar och Kronofogdemyndigheten. Det förebyggande arbetet består även av uppsökande arbete och att skapa kontakt med de individer som riskerar avhysning för att identifiera lösningar.

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

Arbetet för att prioriterade grupper ska ha ett stadigvarande boende, åtgärder i korthet:

- Utveckling av arbetssätt för arbetet med att hjälpa prioriterade grupper till stadigvarande boende.

Ökad jämställdhet

I syfte att öka jämställdhet arbetar förvaltningen utifrån statistik och identifierade könsskillnader inom ekonomiskt bistånd. Genom individuellt anpassat arbete uppmärksammas de stödbehov och de förutsättningar den enskilde individen har oavsett kön. Inom gruppen nyanlända i SHIS boenden tar det längre tid för barnfamiljer och därmed kvinnor än för ensamhushåll att ta sig vidare till annat stadigvarande boende. I stort sett utgörs samtliga ensamhushåll av män.

Barnrättsarbete

Barnperspektivet och barnets rättigheter beaktas i alla bedömningar, beslut, uppdrag och i det dagliga arbetet, såsom bistånd till barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden.

Barnkonsekvensanalyser görs i beslut som har påverkan på barn. Barnrättsarbetet utvärderas kontinuerligt och utvecklas enligt resultat av utvärdering genom upprättad eller reviderad handlingsplan. Vid biståndsbeslut avseende boendekostnad på hotell/vandrarhem för

barnfamiljer hänvisar förvaltningen till boenden som är av tillräckligt god kvalitet ur ett barnperspektiv. För att säkerställa kvalitet på boenden utgår förvaltningen från stadens *Barnchecklista, stöd till socialtjänst vid bistånd till akuta boendelösningar för barnfamiljer*, förvaltningen besöker boenden och dokumenterar observationer kring boendet och dess lämplighet.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 1 - Ingen fattigdom
  - Förvaltningens arbete utifrån tak över huvudet garantin
  - Förvaltningens arbete med att, efter individuell bedömning, bevilja stöd till boende
  - Genomföra barnkonsekvensanalyser i samtliga bedömningar som rör boende där det finns barn i hushållet
- Mål 5 - Jämställdhet
  - Likställighet i bedömningar, beslut och stöd mellan könen
  - Förvaltningens arbete med jämställdhetsanalyser
- Mål 10 - Minskad ojämlikhet
  - Bostadsvägledning för nyanlända
- Mål 11 - Hållbara städer och samhällen
  - Förvaltningens arbete för att prioriterade grupper ska ha ett stadigvarande boende
  - Bostadsvägledning för nyanlända
- Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen
  - Rättssäker myndighetsutövning

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från hyresvärden	45 %	Tas fram av nämnd	Tertial
 Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader	100 %	Tas fram av nämnd	År
 Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem	15	Tas fram av nämnd	År
 Antal vräkningar som berör barn	0	Tas fram av nämnd	År

Nämndmål: I Skärholmen har alla rätt till ett bra boende

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet för att prioriterade grupper ska ha ett stadigvarande boende

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls- och nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Antal barnfamiljer som beviljas akutboendelösning på hotell/vandrarhem är fortsatt lågt.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Andel nyanlända hushåll i SHIS anvisningsboenden med kontrakt som går ut under året, som går vidare till stadigvarande boende	90 %		År

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

Nuläge

I förvaltningen arbetar cirka 1 000 tillsvidareanställda där merparten arbetar i kärnverksamheterna äldreomsorg, förskola och socialtjänst. De största yrkesgrupperna i förvaltningen är barnskötare, undersköterskor samt vårdare. Förvaltningen gör bedömningen att den hårda konkurrensen som för närvarande finns inom flera yrkesgrupper kommer att bestå under år 2023, det rör yrkesgrupper som exempelvis erfarna socialsekreterare, sjuksköterskor och enhetschefer.

Förvaltningens verksamhet

I syfte att bland annat stärka det tillitsbaserade ledarskapet arbetar förvaltningen med att utveckla introduktionsprogram för nya chefer, genomföra utbildningar inom arbetsrätt, arbetsmiljö, tjänstepersonsrollen samt kompetensbaserad rekrytering.

För att förvaltningen ska tillgodose kompetensförsörjningsbehovet arbetar förvaltningen strategiskt med kompetensförsörjning inom samtliga av förvaltningens verksamheter. I *Kompetensförsörjningsplanen* (bilaga till verksamhetsplanen) finns mer information om vilka kompetensgap förvaltningen identifierat och vilka åtgärder som genomförs för att hantera gapet.

På de enheter där det förekommer hög personalrörlighet och/eller hög sjukfrånvaro ska bakomliggande orsaker vara kända och hanteras såväl kortsiktigt som långsiktigt. För att uppnå detta tas handlingsplaner fram för berörda enheter. Underlag till planerna är bland annat personalstatistik och uppgifter från tidigare genomförda avgångssamtal med medarbetare som avslutar sin anställning inom förvaltningen. Samtalen har utförts av HR-konsulter.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att minska sjukfrånvaron genom systematisk uppföljning, analys och nära samarbete mellan chefer och HR samt ett systematiskt arbete med friskfaktorer, både friskfaktorer som fungerar väl och friskfaktorer som behöver utvecklas. Arbetet med friskfaktorer är en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

För att möjliggöra för medarbetare att registrera intresse för att arbeta heltid och att ha en tillsvidareanställning arbetar förvaltningen med att införa ett nytt digitalt arbetssätt. En workshop har även ägt rum med dialog om framtida lösningar.

Förvaltningen kartlägger hur en lämplig organisationslösning kan se ut för att nå ett rimligt antal medarbetare per chef genom olika samanställningar och verktyg.

Förutom friskvårdsbidrag finns det möjlighet att ta ut friskvårdstimme under arbetstid. Förvaltningen ser över möjligheterna till friskvårdaktiviteter i anslutning till arbetet för de medarbetare som inte har möjlighet att ta ut timmen under arbetstid.

Utvecklingen av arbetet med ett förvaltningsövergripande ledningssystem fortgår och kommer så göra flera år framöver. Arbetet fördjupas och utvecklas och ledningssystemet kompletteras successivt med delprocesser och rutiner samt fler av förvaltningens huvudprocesser och stödprocesser.

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

Arbetet för att stärka cheferna i deras uppdrag och utveckla ledarskapet, åtgärder i korthet:

- Introduktionsprogram för nya chefer.
- Utveckling av metoder och manualer samt kompetensutveckling inom arbetsrätt, arbetsmiljö, tjänstepersonsrollen samt kompetensbaserad rekrytering.

Arbetet med processkartläggning (ledningssystem), åtgärder i korthet:

- Utbildning för delprojektledare, publicering av prioriterade processer inklusive stödmaterial, genomförande av implementeringsplan.

Ökad jämställdhet

Förvaltningens verksamheter betecknas som kvinnodominerade och andelen kvinnor uppgår till ca 80 % av medarbetarna. Av samtliga chefer uppgår kvinnor till 80 %.

Jämställdhetsarbetet är enligt stadens riktlinjer integrerat i arbetet med lika rättigheter och möjligheter samt diskriminering.

Förvaltningen har vid tidigare löneöversyn inte funnit några osakliga skillnader i lön mellan kvinnor och män för förvaltningens stora yrkesgrupper. När förvaltningen analyserar sjukfrånvaron i förvaltningen är kvinnors sjukfrånvaro högre än mäns.

I Riksrevisionens granskningsrapport *Jämställd sjukfrånvaro - bedöms män och kvinnor likvärdigt i sjukskrivningsprocessen?* framkommer att sjukfrånvaron i Sverige uppvisar ett tydligt mönster såtillvida att kvinnor är sjukskrivna mer än män. Skillnaden har vuxit stadigt sedan 1980-talets första hälft fram tills i dag då kvinnor är sjukskrivna i nästan dubbelt så hög utsträckning som män.

Särskild redovisning

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Förvaltningen undersöker löpande medarbetarnas arbetsförhållanden och bedömer risker för att undvika att någon medarbetare kan komma att drabbas av ohälsa eller olycksfall i arbetet. Förvaltningen sammanställer resultat av skyddsronder i form av checklistor som är sparade i IA-systemet. Brister och risker som framkommer vid ronderna hanteras enligt rutinerna för riskbedömning och handlingsplan. I januari varje år går personalchef tillsammans med samtliga avdelningschefer och huvudskyddsombud igenom förvaltningens sjukfrånvaro från föregående år i samband med förvaltningens förvaltningsgrupp. Resultatet av genomgångarna

kan utgöra underlag för vidare undersökning av arbetsmiljön. Uppföljningen av systematiska arbetsmiljöarbetet görs i samverkan med skyddsombud och respektive enhetschef på enheten.

En årlig sammanställning av det systematiska arbetsmiljöarbetet till nämnden sker via förvaltningens samverkansgrupp samt i verksamhetsberättelsen.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 5 - Jämställdhet
  - Förvaltningens arbete med jämställdhetsanalyser
  - Förvaltningens arbete med lika rättigheter och möjligheter
  - Lika lön för lika arbete
  - Förvaltningens arbete utifrån arbetsmiljölagen och diskrimineringsgrunderna samt att motverka kränkande särbehandling
- Mål 8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
  - Trygga anställnings- och arbetsvillkor inom förvaltningens verksamheter
  - Heltid som norm vid nyanställning samt att ofrivilligt deltidsarbete reduceras
  - Tidsbegränsade anställningar endast på sakliga grunder
- Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen
  - Förvaltningens arbete för en effektiv och väl fungerande förvaltning

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	83	83	År
 Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom vård, omsorg och pedagogiska verksamheter	20 %	Tas fram av nämnd	År
 Sjukfrånvaro	7,1 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	2,85 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en samlad strategi för kompetensförsörjningen inom förskolan i Stockholms stad	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: Medarbetare i Skärholmen ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet för att stärka cheferna i deras uppdrag och utveckla ledarskapet
- Arbetet med processkartläggning

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls- och nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

AMI ligger fortsatt högt.

Sjukfrånvaron minskar i relation till föregående år.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen söker medel för utbildning i juridik i socialt arbete från Omställningsfonden.	2023-01-01	2023-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

Nuläge

Det systematiska säkerhetsarbetet utvecklas kontinuerligt i linje med stadens säkerhetsprogram och i samverkan med relevanta aktörer. Under hanteringen av Covid-19 pandemin har förvaltningen utvecklat sina arbetsätt för hanteringen av samhällsstörning såväl som sin motståndskraft mot samhällsstörningar. Den utveckling av arbetsätt som skedde under pandemin har omsatts i en ny plan för hantering av samhällsstörningar och för arbete i särskild organisation. Utbildning samt övning av denna plan har genomförts. Utifrån det rådande omvärldsläget har kompetenshöjande insatser genomförts i civilt försvar samt ett arbete med informationssäkerhet inletts. Förvaltningen har också arbetat med risk och sårbarhetsanalys (RSA), vilket beskrivs närmare i den särskilda redovisning avseende RSA som är den del av verksamhetsplanen.

Förvaltningens verksamhet

Krisberedskapsarbetet under år 2023 omfattar bland annat fortsatt kontinuitetsplanering, ytterligare insatser för att stärka förmågan att hantera samhällsstörningar samt ett aktivt deltagande i processen med att upprätta och bemanna stadens krigsorganisation och på andra sätt stärka det civila försvaret.

Det arbete som inleddes år 2022 för att starta frivilliga resursgrupper i stadsdelsnämndsområdet fortsätter år 2023. Detsamma gäller arbetet med trygghetspunkter, där två platser i stadsdelsnämndsområdet pekats ut. Arbetet framåt i relation till trygghetspunkter omfattar bland annat att ta fram planer för aktivering och bemanning.

Förvaltningen fortsätter också att utveckla arbetet med informationssäkerhet. Ambitionen för arbetet ska tydliggöras genom framtagande av ett lokalt styrande dokument som beskriver ledningens viljeinriktning och långsiktiga mål, samt ett årshjul som stöd för arbetet. Arbetet beskrivs mer utförligt i den särskilda redovisningen avseende informationssäkerhet som är den del av verksamhetsplanen.

Avseende inköp genomför förvaltningen utbildningsinsatser för att stärka medarbetarnas

kunskap kring avtalsuppföljning. I arbetet ingår att tydliggöra roller och ansvar i stadens avtalsuppföljningsprocess.

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

Det systematiska säkerhetsarbetet med fokus på krisberedskap, civilt försvar och informationssäkerhet, åtgärder i korthet:

- Krisberedskap: Utbildning och övning, aktuella kontinuitetsplaner för förvaltningens samhällsviktiga verksamhet, implementering av riskreducerande åtgärder utifrån genomförd risk- och sårbarhetsanalys samt planering och bemanning av trygghetspunkter
- Civilt försvar: Utsedd krigsorganisation och framtagen krigsledningsplan.
- Informationssäkerhet: Genomförande av åtgärder utifrån genomfört arbetet med att identifiera och värdera informationssäkerhetsrisker.

Särskild redovisning

Redovisning av systematisk informationssäkerhet

Förvaltningen identifierade under år 2022 ett behov av att stärka det interna arbetet med informationssäkerhet. Tillsammans med ett externt stöd initierades ett utvecklingsarbete, som fortsätter under år 2023 för att säkerställa systematik i förvaltningens informationssäkerhetsarbete.

En genomförd GAP-analys ligger till grund för förvaltningens utvecklingsarbete inom ramen för informationssäkerhet år 2023. Förvaltningen kommer att:

- på ledningsgruppsnivå besluta om ambitionsnivå för förvaltningens arbete med informationssäkerhet i form av tydliga, mätbara mål.
- genomföra åtgärder utifrån hittills utfört arbete med att identifiera och värdera informationssäkerhetsrisker.
- ta fram ett lokalt styrande dokument som förtydligar mål och ambition för förvaltningens arbete med informationssäkerhet, samt ett årshjul för arbetet.
- identifiera och analysera övergripande informationsrisker för förvaltningen och dess verksamheter.
- genomföra fortsatta utbildningsinsatser.
- ta fram en handlingsplan för genomförande av prioriterade åtgärder år 2024, inklusive tillsatta resurser, mandat och roller för att utföra varje enskild åtgärd.

RSA

Enligt anvisningarna *Stadens handbok för risk- och sårbarhetsanalyser (Dnr KS 2022/629, version oktober)* ska steg 5-6 utföras under 2023. Steg 5 innefattar det arbete som planeras för att implementera riskhanteringsåtgärder för de mest framträdande riskerna i verksamhetens RSA och steg 6 innefattar hur åtgärderna ska följas upp genom exempelvis övning och testning för att validera att beredskapshöjande åtgärder har avsedd effekt.

Steg 5

De åtgärder som planeras att utföras under 2023 för att höja beredskapen, baserat på resultaten från RSA steg 1-4, är följande

- utveckla och uppdatera befintliga kontinuitetsplaner för förvaltningens samhällsviktiga verksamhet,
- bygga upp, alternativt utveckla de beredskapslager/omsättningslager som finns i förvaltningens samhällsviktiga verksamheter, arbetet sker till viss del i samverkan med förskoleförvaltningen, socialförvaltningen, äldreförvaltningen och serviceförvaltningen,
- utveckla förvaltningens samhällsviktiga verksamheters beredskap för att hantera störningar i elförsörjningen, såväl ur ett kortare som längre perspektiv, till exempel med investeringar i pannlampor, batteri-backuper, ficklampor och reservkraft, om behov föreligger,
- utveckla förvaltningens samhällsviktiga verksamheters beredskap för att hantera störningar i vattenförsörjningen,
- inventera hur de lokaler, där förvaltningens samhällsviktiga verksamhet bedrivs, är placerade i förhållande till risk för översvämning vid skyfall och i förhållande till särskilt varma platser vid värmeböljor. Inventeringen utgör underlag för att bedöma om några åtgärder behöver vidtas för att minska risker vid skyfall och värmebölja.

Steg 6

Minst en övning som föranleder aktivering av förvaltningens särskilda organisation kommer utföras under år 2023. Ambitionen är, att inom ramen för denna planerade övning skapa ett sådant scenario, att några av de samhällsviktiga verksamheternas framtagna kontinuitetsplaner behöver användas. Därmed kan också de framtagna kontinuitetsplanernas avsedda effekt utvärderas.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 5 - Jämställdhet
- Förvaltningen bevakar jämställdhetsvillkoren som är aktuella när lokala upphandlingar och inköp sker
- Mål 8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- Förvaltningens arbete med att kontrollera att leverantörerna vid införhyrning, inköp och upphandling har tillfredställande arbetsvillkor och ekonomiskt tillväxt
- Mål 11 - Hållbara städer och samhällen
- Förvaltningens arbete med krisberedskap

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel elektroniska inköp	80 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År
 Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	100 %	80 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Förskolenämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen, planera för att stadens förskolor	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för samtliga förskolebarn och personal under flera dygn		
 Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
 Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
 Servicenämnden ska under ledning av kommunstyrelsen och i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldreomsorgsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda och påbörja etablering av ett centralt omsättningslager för vissa livsmedel och vissa förbrukningsvaror i syfte att höja stadens beredskapsförmåga	2023-01-01	2023-12-31
 Socialnämnden, äldreomsorgsnämnden och stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen planera för att stadens boenden inom äldreomsorg och LSS beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för brukare och personal under minst sju dygn	2023-01-01	2023-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska etablera en permanent beredskap och organisation för iordningsställande av trygghetspunkter inom sitt geografiska område	2023-01-01	2023-06-30

Nämndmål: Hög beredskap och stark rådighet råder i Skärholmens verksamheter

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Det systematiska säkerhetsarbetet med fokus på krisberedskap, civilt försvar och informationssäkerhet

Förväntat resultat

De förväntade resultaten följs upp inom ramen för arbetet med internkontroll.

Att övning och utbildning i krishantering är genomförd.

Att uppdaterade kontinuitetsplaner för samhällsviktig verksamhet är framtagna.

Att krigsledningsplan är beslutad.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

Nuläge

Stadens medborgarundersökning från år 2022 visar att upplevelsen av otrygghet är högre i stadsdelsnämndsområdet än i staden i stort. Sedan år 2021 har den upplevda tryggheten enligt mätningen minskat med 4 procentenheter (andelen som på det hela taget känner sig trygg uppgick år 2021 till 53 % och år 2022 till 49 %). Kvinnor i stadsdelsnämndsområdet svarar att de i högre grad än män känner sig trygga i parker och grönområden och även när de går ensamma hem på kvällen. Detta är en skillnad mot tidigare undersökningar och andra

mätningar som visar att kvinnor i högre grad upplever otrygghet. Medborgarundersökningen besvarades av 308 personer med en svarsfrekvens på 39 %. Förvaltningens ståndpunkt är det är svårt att dra alltför generella slutsatser utifrån resultaten på grund av den låga svarsfrekvensen.

Det löpande arbetet med operativt informationsutbyte och lägesbild bland annat med lokalpolisområdet visar utmaningar med kriminalitet och drogförsäljning, som påverkar upplevelsen av trygghet i områdets centrummiljöer. Centrumens funktion som nav för handel och kollektivtrafik gör dem till centrala offentliga platser för invånarna och därmed också till prioriterade platser för arbetet för att såväl minska den synliga som dolda kriminaliteten och öka upplevelsen av trygghet.

Den bild som förvaltningen och polisen med flera delar är i linje med statistik från de senaste medborgarundersökningarna och trygghetsmätningarna, förvaltningens och polisens. Kriminalitet kopplad till drogförsäljning är dock rörlig och påverkar fler platser. I stadsdelsnämndsområdet finns också utmaningar med olovlig dumpning/tippning och generell nedskräpning.

Förvaltningens verksamhet

Trygghetsarbetet är en viktig del i att stärka den potential som finns i stadsdelsnämndsområdet och öka Stockholms stads och Skärholmens stadsdelsnämndsområdes attraktionskraft.

Samordnade åtgärder och aktiviteter för renare, trivsammare och mer levande och trygga stadsmiljöer sker genom platssamverkan inklusive platsaktivering. Aktivering av utpekade platser sker på olika sätt exempelvis genom föreställningar av olika slag, andra typer av evenemang eller idrottsaktiviteter. Utgångspunkt är behoven i de löpande lägesbilderna som beskriver ett nuläge men som också omfattar mer långsiktiga behov, exempelvis i relation till byggprojekt i området. Utifrån behoven i lägesbilden har arbetet fokus på stadsdelsnämndsområdets fyra centrummiljöer. En viktig del i arbetet är ett fokus på så kallade centrumbesiktningar, det vill säga ett arbete för att förbättra drift och underhåll samt bedöma behov av och vidta mer omfattande åtgärder för mer attraktiva centrummiljöer. Löpande insatser görs också för att skapa trygga, tillgängliga och levande utemiljöer så som parker, naturmiljöer och spontanidrottsplatser. Förvaltningen arbetar i nära samordning med trafikkontoret och fastighetsägare.

Vidare arbetar förvaltningen med en bredd av förebyggande insatser utifrån stadens strategi för att motverka att barn, unga och utsatta grupper dras in i eller på annat sätt påverkas av kriminalitet. Arbetet beskrivs närmare under mål 1.3 - *Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst*.

Avseende välfärdsbrott arbetar förvaltningen för att systematisera arbetssätt och höja organisationens kunskap. I samband med verksamhetsplaneringen identifieras oönskade händelser samt åtgärder för att minska risken att dessa realiserar.

Förvaltningen fortsätter att stärka den interna kunskapen genom utbildning och löpande stöd i arbetet mot otillåten påverkan för att hindra att förvaltningens medarbetare utsätts för någon form av otillåten påverkan. Förvaltningen arbetar med att säkerställa att rapportering av

incidenter sker i stadens incidentrapporteringsystem, IA.

Trygghetsarbetet koordineras med andra berörda aktörer i och utanför staden inom ramen för den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen. Arbetet drivs med tonvikt på prioriteringarna *unga i risk för kriminalitet* samt *riktat arbete mot avgränsade platser och utsatta områden* men även andra frågor lyfts vid behov.

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

Det förvaltningsövergripande arbetet med lägesbild och analys för effektiv och kontinuerlig styrning av trygghetsarbetet, åtgärder i korthet:

- Fortsatt implementering och utveckling av arbetssätt för löpande, kontinuerlig och behovsstyrd informationsförmedling mellan funktioner i förvaltningen, aktörer i staden och externa aktörer samt koordinerade och behovsstyrda åtgärder.

Arbetet mot otillåten påverkan, åtgärder i korthet:

- Fortsatt implementering av handlingsplan, samt utbildnings- och kommunikationsinsatser.

Arbetet mot välfärdsbrott, åtgärder i korthet:

- Utbildnings- och kommunikationsinsatser, identifiering och kartläggning av relevanta verksamhetsprocesser samt införande av kontroller.
- Förvaltningen prioriterar omvärldsbevakning inom området i syfte att skaffa korrekt och aktuell kunskap samt hitta samverkansmöjligheter.

Arbetet med snabba, samordnade åtgärder i utpekade områden baserat på identifierade behov i lägesbild, åtgärder i korthet:

- Snabbt genomföra insatser utifrån behov i lägesbild.
- I samverkan med Södertörns högskola utvärdera insatser utifrån identifierade behov i lägesbild 2022.
- Utifrån utvärderingen och erfarenheter av de insatser som genomförs 2023 tas en strategi fram för utformning av insatser utifrån olika identifierade problembilder i lägesbilden inklusive arbetssätt för att kunna genomföra dessa insatser med kort varsel.

Ökad jämställdhet

Förvaltningen kommer fortsätta följa utfall avseende upplevd trygghet fördelat på kön för att se om det skett ett trendbrott avseende kvinnors upplevda trygghet i stadsdelsnämndsområdet. Detta eftersom kvinnors upplevda trygghet vanligen är lägre än mäns vilket inte alltid har en direkt koppling till faktisk utsatthet, exempelvis gällande våldsbrott där män i högre grad är utsatta

Förvaltningen arbetar för kvinnors möjligheter att ta plats i det offentliga rummet genom exempelvis aktiviteter i centrumområden där målgruppen till stor del har varit kvinnor och familjer. Upplevd trygghet påverkas även av planering och gestaltning vilket är en aspekt som förvaltningen beaktar i pågående och kommande stadsutveckling och upprustning av

stadsmiljön samt inom arbetet med platssamverkan.

Särskilda redovisningar

Lokal samverkansöverenskommelse mellan förvaltning och polis

Inom ramen för inom ramen för den lokala samverkansöverenskommelsen har lägesbilden reviderats och lägesbilden biläggs verksamhetsplanen.

Lägesbilden berör Skärholmens stadsdelsnämndsområde som består av stadsdelarna Bredäng, Sättra, Skärholmen och Vårberg. I framtagandet av lägesbilden har samtliga stadsövergripande prioriterade samverkansområden beaktats. Utifrån lägesbilden görs bedömningen att unga i risk för kriminalitet samt riktat arbete mot avgränsade platser och utsatta områden behöver lyftas som lokala prioriteringar i lägesbilden.

Lokal handlingsplan mot våldsbejakande extremism

Förvaltningens lokala handlingsplan mot våldsbejakande extremism har reviderats inför 2023 års arbete och biläggs verksamhetsplanen.

Underlag för den lokala lägesbilden har inhämtats från förvaltningens verksamheter, lokalpolisområdet, utbildningsförvaltningen, trafikkontoret och SISAB. Den rapportering som ligger till grund för den lokala handlingsplanen visar ett fåtal händelser med inslag av våldsbejakande extremism under 2022 med koppling till stadsdelsnämndsområdet. I stadsdelsnämndsområdet finns endast ett fåtal individer som polisen bedömer har kopplingar till extremistiska miljöer.

Platssamverkan

Samordnade åtgärder och aktiviteter för renare, trivsammare och tryggare stadsmiljöer sker genom platssamverkan. Platssamverkan ska också bidra till en förbättrad dialog och samverkan mellan lokalsamhället och myndigheter för att vidta ändamålsenliga åtgärder. Denna samverkan berör platser/situationer som kräver en förstärkt insats. Utgångspunkt är behoven i de löpande lägesbilderna som också omfattar behov av insatser inför och under genomförande av byggprojekt. Utifrån behoven i lägesbilden har arbetet fokus på stadsdelsnämndsområdets fyra centrummiljöer.

Förvaltningen ansvarar för uppföljning och utvärdering av arbetet och rapporterar till en för uppdraget gemensam styrgrupp. Förvaltningen är sammankallande i den koordineringsgrupp som inrättats för att få en tydligare struktur och synkronisera arbetet mot de uppsatta resultatmålen. Koordineringsgruppen består av representanter från förvaltningen, trafikkontoret och exploateringskontoret samt lokalpolisen och Skärholmens fastighetsägarförening. I arbetet ingår en mängd aktörer varav några centrala är centrumägare, enskilda fastighetsägare och Skärholmens fastighetsägarförening, trafikkontoret, SISAB (Skolfastigheter i Stockholm AB), utbildningsförvaltningen, polisen, SL, MTR, samfund med flera. Aktörerna tar tillsammans fram gemensamma mål för arbetet som beslutas av styrgruppen. Vissa mål gäller för samtliga centrumområden och andra för insatser på specifika platser.

Förvaltningen driver de lokala platssamverkansforumen på ett sätt och med en frekvens som säkerställer att externa aktörer har möjlighet att bidra i arbetet på sina villkor.

Arbetet bedrivs utifrån ett årshjul som säkerställer genomförande av trygghetsvandringar och

centrumbesiktningar i samtliga fyra centrumområden, platsaktivering, löpande information till berörda aktörer med mera. Det planerade arbetet med långsiktiga mål sker parallellt med mål utifrån förändrad lägesbild. Det ställer krav på förvaltningens förmåga att vara flexibel och prioritera/omprioritera.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 1 - Ingen fattigdom
  - Förvaltningens arbete enligt den lokala samverkansöverenskommelsen, som ska bidra till ökad trygghet
- Mål 3 - God hälsa och välbefinnande
  - Löpande insatser för att skapa trygga, tillgängliga och levande utemiljöer såsom parker, naturmiljöer och spontanidrottsplatser
- Mål 5 - Jämställdhet
  - Förvaltningens arbete med jämställdhetsanalyser
  - Förvaltningens löpande insatser för att skapa trygga, tillgängliga och levande utemiljöer främjar ett jämlikt och jämställt nyttjande för fler
- Mål 10 - Minskad ojämlikhet
  - Förvaltningens löpande insatser för att skapa trygga, tillgängliga och levande utemiljöer främjar ett jämlikt och jämställt nyttjande för fler
- Mål 11 - Hållbara städer och samhällen
  - Löpande insatser för att skapa trygga, tillgängliga och levande utemiljöer såsom parker, naturmiljöer och spontanidrottsplatser
- Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen
  - Förvaltningens arbete utifrån den lokala samverkansöverenskommelsen
  - Förvaltningens arbete med samordnade åtgärder och aktiviteter för renare, trivsammare och mer levande och trygga stadsmiljöer genom platssamverkan inklusive platsaktivering

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	79 %	79 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	73 %	73 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	73 %	73 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	75 %	Tas fram av nämnd	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska tillsammans med Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta samt Järva stadsdelsnämnder och med stöd av Skärholmens stadsdelsnämnd pröva förutsättningarna och förbereda inför att Järva	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
stadsdelsnämnd ska påbörja driften av natur- och parkskötsel i egen regi från 2024 i de park- och naturområden som stadsdelsnämnden svarar för		

Nämndmål: Skärholmen är tryggt genom förebyggande insatser

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Det förvaltningsövergripande arbetet med lägesbild och analys för effektiv och kontinuerlig styrning av trygghetsarbetet
- Arbetet mot otillåten påverkan
- Arbetet mot välfärdsbrott
- Arbetet med snabba, samordnade åtgärder i utpekade områden baserat på identifierade behov i lägesbild

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls- och nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Andel invånare som upplever trygghet i stadsdelsnämndsområdet ökar.

Andel invånare som är nöjda med renhållningen och städningen i stadsdelsnämndsområdet ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen söker budgetjustering för trygghetsskapande åtgärder vid parkleken Ången och Bredäng centrum.	2023-01-01	2023-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

Nuläge

I stadsdelsnämndsområdet bor idag drygt 37 000 personer med en beräknad tillväxt, bland annat tack vare stadsutvecklingsprojektet Fokus Skärholmen. Inom Fokus Skärholmen är över 8 500 bostäder i olika bygg- och planeringsskedan. Förutom bostäder byggs Förbifart Stockholm och planering pågår för Spårväg Syd, med bytespunkt i anslutning till Skärholmens centrum. Kungens Kurva - Skärholmen är en regional stadskärna och kommer växa till en central plats i regionen. Stadsdelsnämndsområdet beräknas ha knappt 50 000 invånare år 2031, en ökning med drygt 25 %.

Förvaltningens verksamhet

Utvecklingen i stadsdelsnämndsområdet gör det än mer angeläget att i linje med kvalitetsprogrammet arbeta kontinuerligt för att öka den lokala förankringen och involvera invånare, brukare, näringsidkare och föreningsliv i olika typer av frågor, utifrån relevans och intresseområde. Som exempel arbetar förskolan för att utveckla dialogen med vårdnadshavare

utifrån dokumentationen av respektive barns utveckling, utförarverksamheten i egen regi arbetar för att öka sin kunskap om äldres upplevelse för att stärka äldres möjlighet att vara delaktiga och påverka sin vardag. Inom ramen för platsamverkan har förvaltningen påbörjat ett arbete för att löpande inhämta invånarens synpunkter och förslag inom ramen för centrumområdena samt det samverkansarbete som sker på dessa platser.

Förvaltningen utvecklar det lokala demokratiarbetet löpande genom olika typer av demokratistärkande aktiviteter. I arbetet med lokal demokrati och förankring ingår att driva och även delta i medborgardialoger och andra typer av dialoger med lokala aktörer, som drivs av övriga förvaltningar och bolag i staden. I relation till stadsutvecklingsfrågor är exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret viktiga parter. Förvaltningen arbetar också för att uppmuntra involvering och lokal demokrati genom utveckling av hantering av medborgarförslag och planerar att lansera förvaltningens digitala plattform för medborgardialog.

Under år 2023 kommer förvaltningen att delta i arbetet med att uppdatera det lokala utvecklingsprogrammet för stadsdelsnämndsområdet, vilket drivs under ledning av stadsledningskontoret. Målet är att stärka möjligheten till stadsutveckling, öka den sociala och ekologiska hållbarheten i stadsdelsnämndsområdet samt det demokratiska inflytandet över områdets långsiktiga utveckling. Mer generellt ska de lokala utvecklingsprogrammen också användas som grund för stadsutveckling och prioritering av investeringar.

Förvaltningen bistår vidare Stockholm Business Region ABs och arbetsmarknadsnämndens arbete för ökad hållbar tillväxt och företagande inom stadsdelens geografiska område med utgångspunkt i näringslivspolicyn. Ett annat område som är aktuellt för år 2023 är att delta i arbetet som drivs av stadsbyggnadskontoret med att ge input i Region Stockholms arbete ned framtagande av en ny regional översiktsplan (RUFs), detta utifrån Skärholmens roll som del i den regionala stadskärnan Kungens kurva - Skärholmen.

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

Lokalt utvecklingsarbete, utifrån dialog med invånare och lokala aktörer samt med koppling till Skärholmens roll i den regionala kärnan Kungens kurva - Skärholmen, åtgärder i korthet:

Tolkning och definition av uppdrag gällande uppdatering av de lokala utvecklingsprogrammen utifrån direktiv från stadsledningskontoret, definierade behov för stadsdelsnämndsområdet utifrån relevanta underlag, deltagande i stadens arbete med att ge samlad input till framtagandet av ny regional utvecklingsplan.

Särskilda redovisningar

Agenda 2030

Förvaltningens arbete med genomförandet av de globala hållbarhetsmålen handlar till stor del om att se hur de globala hållbarhetsmålen kopplas ihop med förvaltningens övriga mål på kortare och längre sikt och hur Agenda 2030 integreras med ordinarie styrnings- och uppföljningsprocesser. Detta inkluderar principen om att *ingen ska lämnas utanför*. För att uppnå synergieffekter och en positiv förflyttning sker samverkan med olika interna och externa aktörer exempelvis civilsamhället, lokala näringslivsaktörer och akademien.

Förvaltningens arbete innebär att utmaningar identifieras, bland annat utifrån

Hållbarhetsrapporten 2021, att insatser inom det ordinarie arbetet identifieras samt att en översyn görs om det finns delar inom det ordinarie arbetet som behöver stärkas eller om andra typer av insatser behöver göras.

Mer konkret innebär arbetet att i nedbrytningen av stadens *Vision 2040 - Möjligheternas Stockholm* till *En världsstad i miniatyr* skapar en koppling till Agenda 2030. Syftet är att skapa förutsättningar för ett samlat arbete mot de långsiktiga målen. Förvaltningen har, i samma syfte, kopplat samman verksamhetsområdesmålen för 2023 med de olika målen inom Agenda 2030, vilket beskrivs under respektive verksamhetsmål.

Ökad jämställdhet

Förvaltningens jämställdhetsarbete är integrerat i den ordinarie verksamheten och förvaltningen utgår fram stadens *Program för ett jämställt Stockholm 2018 - 2022* i arbetet. I samband med att enheterna skriver verksamhetsplaner identifierar de jämställdhetsutmaningar och genomför sedan jämställdhetsanalyser med hjälp av Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) metod *Sjuan*. Vid analys av uppföljningar och statistik har könsaspekten lyfts i de fall det är möjligt för att synliggöra eventuella olikheter samt möjliggöra analys och förbättringsåtgärder. I tjänsteutlåtanden till nämnd genomförs jämställdhetsanalyser där så är möjligt.

Barnrättsarbete

Förvaltningen säkerställer barns rättigheter i enlighet med *Stockholms stads program för barnets rättigheter och inflytande*. Barnrättsperspektivet ska beaktas både i utredningar och insatser som direkt rör barn och ungdomar samt i utredningar och insatser som riktas till vuxna som har barn i hushållet. Förvaltningens avdelning för socialtjänst har en barnrättssamordnare och särskilt utsedda barnrättsambassadörer vars uppdrag är att barns rättigheter och perspektiv säkerställs. Förskolornas arbete med plan mot diskriminering och kränkande behandling är en viktig del av arbetet med barns rättigheter. I samband med upprättandet av planerna genomförs barnintervjuer och trygghetsvandringar tillsammans med barnen för att skapa delaktighet och ge inflytande. Barnkonsekvensanalyser genomförs vid större förändringar av verksamheten som påverkar barnen.

Förvaltningens parklekar och fritidsgårdar arbetar med utgångspunkt i barns rättigheter bland annat genom ett ökat utbud av regelbundna och ledarledda aktiviteter. Förvaltningen arbetar även med att tillgängliggöra kultur för fler barn, i enlighet med *Kulturstrategiska programmet* och barnkonventionen. Förvaltningens parklekar och fritidsgårdar har en nära samverkan med kulturskolan, biblioteket samt idrottsförvaltningen för att nå fler barn genom ett breddat utbud av hög kvalitet.

Föräldrårådgivningen utökas och utvecklas för att tillgängliggöra stöd och rådgivning till stadsdelsnämndsområdets föräldrar och på så sätt stärka skyddsfaktorer kring barn.

Nationella minoriteter

Arbetet samordnas av en arbetsgrupp vars representanter motsvarar olika verksamhetsområden inom förvaltningen. Arbetsgruppen svarar till en styrgrupp. Arbetsgruppen tar i början av året fram en aktivitetsplan för förvaltningens arbete med nationella minoriteter. Under 2022 togs en planering fram som förvaltningen kommer

fortsätta arbeta utifrån under 2023. De viktigaste prioriteringarna som lyfts i denna är: utbildning till medarbetare, säkerställa materialtillgång i berörda verksamheter samt genom dialog med berörda målgrupper planera för och genomföra aktiviteter som efterfrågas, främst inom ramen för förvaltningens öppna träffpunkter.

Efterfrågan på förskola på finska är låg vilket den språkkartläggning som genomförts inom förskolan visar. Kartläggningen visar även att det finns finskspråkig personal inom förskolans verksamhet.

Inom äldreomsorgen finns tillgång till finskspråkig personal både inom hemtjänst och vid vård- och omsorgsboende i förvaltningens egen regi. Inom ramen för de öppna mötesplatserna planeras en rad aktiviteter som riktar sig till finstalande äldre till exempel uppmärksammas finska självständighetsdagen genom att olika aktiviteter anordnas i förvaltningens regi.

Förvaltningen samverkar med stadsledningskontoret, äldreförvaltningen och utbildningsförvaltningen i arbetet med nationella minoriteter och romsk inkludering genom bland annat medverka i de aktiviteter som arrangerats under året; nätverksträffar, inspirationsföreläsningar och workshops.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden inleda arbete för att uppdatera de lokala utvecklingsprogrammen	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: Skärholmen är öppet, jämställt och demokratiskt

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Lokalt utvecklingsarbete, utifrån dialog med invånare och lokala aktörer samt med koppling till Skärholmens roll i den regionala kärnan Kungens kurva - Skärholmen.

Förväntat resultat

De förväntade resultaten följs upp inom ramen för arbetet med internkontroll.

Att förvaltningen deltagit i arbetet med medborgardialog som drivs inom ramen för Fokus Skärholmen.

Att förvaltningen har deltagit i stadens arbete med att ge input till den regionala översiktsplanen under ledning av stadsbyggnadskontoret.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Antal verksamhetsprocesser där förbättringsarbetet bygger på en aktiv och målstyrd dialog med stockholmare.	15 st		År

Redovisning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Kommunfullmäktige tilldelar stadsdelsnämnderna budget enligt ett fördelningssystem, där resurserna i huvudsak fördelas efter stadsdelsområdenas befolknings- och socioekonomiska struktur samt genom schablonersättning per prestation. Det innebär att nämnden får resurser i relation till förväntat behov och inte utifrån faktiska kostnader. Nämnden kan därför behöva omfördela resurser mellan olika verksamheter utifrån de lokala förutsättningarna.

Kommunfullmäktiges förslag till driftbudget för stadsdelsnämnden år 2023 är netto 1 325,6 mnkr. Jämfört med år 2022 har budgeten ökat med 24,4 mnkr (1,9 %). Flera av nämndens verksamheter är budgeterade efter prestationer. En del av det ökade anslaget ska täcka pris- och löneökningar.

Investeringsbudgeten för år 2023 är 10,7 mnkr, varav 1,3 mnkr är till maskiner och inventarier och 9,4 mnkr till stadsmiljöverksamhet.

I den nedanstående tabellen visas budgetfördelningen för 2023 per verksamhetsområde jämfört med budget 2022 samt prognos 2022.

	Budget 2022*	Prognos 2022** (nov)	Budget 2023	Differens Budget 22 vs 23
Verksamhet, netto mnkr				
Nämnd- och förvaltningsadministration	77,0	48,5	65,3	-11,7
Individ- och familjeomsorg	206,4	232,4	229,2	22,7
<i>varav barn och ungdom</i>	123,5	150,2	150,5	27,0
<i>varav vuxen</i>	30,6	33,4	41,4	10,8
<i>varav socialpsykiatri</i>	36,9	39,4	37,3	0,4
<i>varav nyanlända</i>	0,0	-2,3	0,0	0,0
Stadsmiljöverksamhet	31,9	28,9	29,9	-2,0
Förskola	207	203,6	214,2	7,2
Barn, kultur och fritid	36,8	33,9	36,4	-0,4
Äldreomsorg	330,43	337,8	328,9	-1,6
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	322,7	335,4	316,5	-6,2
Arbetsmarknadsåtgärder	15,4	14,4	15,2	-0,2
Ekonomiskt bistånd	99,5	92,4	90,0	-9,5
<i>varav handläggning</i>	31,0	30,7	26,5	-4,5
Summa budget	1 327,3	1 327,3	1 325,6	-1,7

* Budget 2022 anges inklusive beviljade budgetjusteringar och justeringar för prestationer under året.

** Prognos 2022 inkluderar budgetjusteringar och prestationsjusteringar.

Nämnd- och förvaltningsadministration

Verksamhetsområdet omfattar i huvudsak nämnd, förvaltningsdirektör, stab samt stödfunktioner. Tilldelad budget anvisar inte särskilda medel till nämnd- och förvaltningsadministration, utan omfördelning sker från andra verksamhetsområdens budgetramar.

För 2023 budgeteras totalt 65,3 mnkr vilket är en minskning om 11,7 mnkr jämfört med föregående år. Minskningen beror främst på förändring som gjorts med att mindre funktioner budgeteras under detta verksamhetsområde från 2022. Resterande minskningen hänförs till mindre budgeterat för medelreserv jämfört med 2022.

Individ- och familjeomsorg

Verksamhetsområdet omfattar socialt arbete med barn, unga och vuxna samt socialpsykiatri. I verksamhetsområdet ingår avdelningen för socialtjänst, utförarverksamheter inom socialpsykiatri, skuldrådgivning, ungdomsmottagning, föräldrarådgivning samt skolsociala insatser.

Budgeten för 2023 uppgår till 229,2 mnkr, vilket är 22,7 mnkr högre än föregående år. Ökningen beror främst på att vissa medel som tidigare fördelats för särskilda ändamål som

fr.o.m. 2023 ingår i ramen samt fortsatt fokus på förebyggande arbete, tidiga och kunskapsbaserade insatser samt ökad trygghet.

För att ekonomistyrningen ska medföra en effektivisering behövs att varje insats föregås av ett noggrant avvägande om insatsens effekt ställt i relation till kostnad. Insatsen ska i första hand vara inriktad mot öppenvård och boendestöd i egen regi. En aktiv avtalsuppföljning och framförallt ett undvikande att placera utanför ramavtal kommer att medföra ett bättre nyttjande av befintlig budgetram. På boendesidan inom vuxen måste inriktningen mot fler försöks- och träningslägenheter och andra former av stödboenden fortsätta.

Stadsmiljöverksamhet

Verksamhetsområdet omfattar skötsel/underhåll av, och investeringar i, parker, naturområden och reservat. Stadsmiljödriften är i huvudsak i egen regi och delvis upphandlad, till exempel vinterväghållningen.

Budgeten för 2023 uppgår till 29,9 mnkr (inklusive kapitalkostnader om 11,5 mnkr), vilket är 2,0 mnkr lägre jämfört med föregående år. Minskningen beror främst på lägre budget för kapitalkostnader jämfört med 2022.

Förskola

Verksamhetsområdet omfattar förskolor inklusive öppna förskolor samt introduktionsförskolan. Verksamhetsområdet hör organisatoriskt och ansvarsmässigt till avdelningen för förskola, men även till viss del avdelningen för medborgarservice, stadsmiljö och öppen verksamhet.

Budgeten för 2023 uppgår till 214,2 mnkr, vilket är 7,2 mnkr högre än föregående år. Ökningen beror främst på medel för introduktionsförskolor som tidigare fördelats för särskilda ändamål som fr.o.m. 2023 ingår i ramen. Grundschablonen per barn har ökat med 5,9 % för 2023. Anslaget för det socioekonomiska tilläggsbeloppet har minskat med 3,8 mnkr, vilket är en minskning med 6,4 %.

Resultatenheterna tilldelas, som tidigare år, 80 % av grundschablonen för att täcka verksamhetskostnaderna. En del av det socioekonomiska tillägget erhåller enheterna för språkutveckling och stöd till barn i behov av särskilt stöd, så kallat tilläggsbelopp.

Kommunfullmäktiges budgetram för 2023 baseras på 1 240 inskrivna barn. Förvaltningens interna prognos visar ett förväntat barnantal om 1 162 inskrivna barn under 2023.

En förutsättning för att verksamhetsområdet ska nå en budget i balans 2023 är att en fortsatt hög kostnadsmedvetenhet bibehålls samt att inskrivningsgraden av barn följer förvaltningens prognos i verksamhetsplanen.

Barn, kultur och fritid

Verksamhetsområdet omfattar parklekar, fritids- och sommarkolloverksamhet samt kulturevenemang. Verksamhetsområdet hör organisatoriskt och ansvarsmässigt till avdelningen för medborgarservice, stadsmiljö och öppen verksamhet.

Budgeten för 2023 uppgår till 36,4 mnkr, vilket är 0,4 mnkr lägre än föregående år.

Äldreomsorg

Verksamhetsområdet omfattar biståndsbedömning, insatser inom ordinärt boende respektive vård- och omsorgsboende samt vissa förebyggande stödverksamheter för medborgare 65 år och äldre. Verksamhetsområdet hör organisatoriskt och ansvarsmässigt till avdelningen för socialtjänst samt avdelningen för stöd och service i egen regi.

Budgeten för 2023 uppgår till 328,9 mnkr, vilket är 1,6 mnkr lägre jämfört med föregående år. Minskningen beror främst på lägre budgeterat för aktivitetscentrum. Ersättningsnivåerna inom hemtjänstverksamhet höjs med 1,1 %. Nivåerna höjs med 1,9 % inom vård- och omsorgsboende samt 1,1 % inom dagverksamhet för äldre.

Att bibehålla en hög beläggningsgrad inom vård- och omsorgsboende för personer med demenssjukdom i egen regi samt öka personalproduktiviteten inom hemtjänst i egen regi kommer att vara en utmaning under 2023.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsområdet omfattar biståndsbedömning och insatser för personer med funktionsnedsättning. Verksamhetsområdet hör organisatoriskt och ansvarsmässigt till avdelningen för socialtjänst samt avdelningen för stöd och service i egen regi.

Budgeten för 2023 uppgår till 316,5 mnkr, vilket är 6,2 mnkr lägre jämfört med föregående år. Minskningen beror främst på minskade antal prestationsrelaterade. Ersättningsnivåerna för prestationsrelaterade insatser har höjts med 1,16 %.

Det fasta anslaget uppgår till 62 mnkr och ska täcka kostnaderna för samtliga insatser enligt socialtjänstlagen (SoL), personlig assistans, avlösning och ledsagning enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt turbundna resor. Behovet av de berörda insatserna, exempelvis för personlig assistans, beräknas dock bli större än vad det fasta anslaget täcker. Förvaltningen ser en stor utmaning med att möta det ökade behovet av personlig assistans som uppstår när rätten till insatsen förstärks.

Förutsättningarna för en budget i balans under 2023 är ett fortsatt kostnadsmedvetet och rättssäkert arbete. Förvaltningen kommer att göra en noggrann utredning av den enskildes behov av insatser enligt SoL för att dessa ska vara i rätt nivå. Förvaltningen kommer även att erbjuda brukare som idag bor i externa placeringar enligt LSS, nytt boende med särskild service inom ramen för LOV.

Arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhetsområdet omfattar framförallt Stockholmsjobb och feriejobb.

Budgeten för 2023 uppgår till 15,2 mnkr, vilket är 0,2 mnkr lägre i jämfört med föregående år. I budgeten prioriteras Stockholmsjobb och OSA anställningar. Under 2023 har förvaltningen som ambition att anställa 800 feriearbetande ungdomar.

Ekonomiskt bistånd

Verksamhetsområdet omfattar handläggning och utbetalning av ekonomiskt bistånd och hör organisatoriskt och ansvarsmässigt till avdelningen för socialtjänst.

Budgeten för 2023 inklusive handläggning uppgår till 90,0 mnkr vilket är 9,5 mnkr lägre i jämfört med föregående år. Förvaltningen ser en svag minskning av antal hushåll som beviljas ekonomiskt bistånd. Att stödja enskilda till mer stadigvarande boende är en fortsatt utmaning

under 2023. Fortsatta svårigheter för arbetslösa att ta sig in på arbetsmarknaden kan leda till ökade kostnader inom ekonomiskt bistånd.

Investeringar

Investeringsplanen omfattar två delar, dels för verksamheten inom stadsmiljö dels för förvaltningens inköp av inventarier och maskiner.

Parkinvesteringar om 9,4 mnkr

I budget tilldelades förvaltningen totalt 9,4 mnkr i parkinvesteringsmedel, vilket innefattar posterna parkinvestering 5 mnkr, reinvestering 1,5 mnkr och investeringar med nycklade medel 2,9 mnkr.

Planerade investeringar för 2023:

- Parkinvestering Sättradalsparken (pågår 2018-2023 och finansieras med parkinvesteringsmedel och reinvesteringsmedel som tilldelas från trafiknämnden).
- Investering i byte av ett antal stolpar Skärholmens- och Bredängs motionsspår, i enlighet med investeringsplan för elanläggningar, baserat på besiktning som görs var fjärde år.
- Investering i utbyte av utegym.
- Investering i plantering träd Sättrastrandsbadet enligt medborgarförslag.
- Löpande upprustning/utbyte av förvaltningens anläggningar såsom parkbänkar, skräpkorgar, lekutrustning, markbeläggning, parkvägar, trappor och övrig parkutrustning finansieras av nyckelinvesteringsmedel, samt reinvesteringsmedel som tilldelas från trafiknämnden

Förvaltningen söker i verksamhetsplan 2023 ytterligare investeringsmedel för klimatinvesteringar 7,7 mnkr, trygghetsinvesteringar 1,3 mnkr, Stockholm vid vatten 0,3 mnkr, naturreservatinvesteringar 0,4 mnkr samt biologisk mångfald 0,3 mnkr i investering.

Inventarier och maskiner 1,3 mnkr

Inköp av inventarier och maskiner för förvaltningens behov.

I och med att förvaltningen flyttar till nya lokaler vid årsskiftet 2022-2023 kommer investeringar behöva göras för inventarier. Så långt det är möjligt kommer återbruk av befintliga möbler göras. Förvaltningen ansöker om utökad investeringsram med anledning av flytt till nytt förvaltningskontor. För mer information se under rubriken *Budgetjusteringar*.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Förvaltningen planerar ingen försäljning av anläggningstillgångar.

Resultatenheter

Det finns sex resultatenheter inom förskoleverksamheten. Resultatenheterna förblir oförändrade från 2022 till 2023.

Lista över resultatenheterna - dessa framgår även i bilaga 1.

- Enhet 1, Bredäng
- Enhet 2, Sättra
- Enhet 3, Skärholmen
- Enhet 4, Skärholmen/Vårberg
- Enhet 5, Vårberg
- Enhet 6, Södra Bredäng

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Förvaltningen har inte några betydande projekt som inte är en investering

Budgetjusteringar

Förvaltningen föreslår nämnden att ansöka om följande medel i verksamhetsplan 2023:

Biologisk mångfald (0,8 mnkr)

Driftåtgärder för att gynna artgrupperna Fåglar enligt SÅF Skärholmen (0,4 mnkr - drift)

Ansökan avser att skapa högstubbar och trädruiner och friställa gamla träd samt skapa faunadepåer. Åtgärder planeras vid följande platser:

- Naturmark vid Bredängsbadväg inom stråket Sättraskogen-Bredäng-Fruängen
- Berget söder om Stora sällskapetets väg inom Sättrastråket
- Kråksättrabakens hällmarker inom Sättrastråket

Driftåtgärd för restaurering av ängsmark genom slåtter på Vårbergstoppen (0,1 mnkr - drift)

Ansökan avser slåtter med upptag tidigt på säsongen inriktad specifikt på ytor med kraftig flora.

Förvaltningen avser utföra arbetet på samma sätt som övrigt slåtterarbete. Slåtter och upptag genomförs maskinellt eller manuellt beroende på markförhållanden.

Uppsättning av Mulmholkar i Sättraskogen-Bredäng-Fruängstråket (0,3 mnkr - investering)

Ansökan avser uppsättning av mulmholkar i Sättraskogen-Bredäng-Fruängstråket i enlighet med stadsdelsvist åtgärdsförslag för biologisk mångfald för att gynna artgrupperna vedlevande insekter.

Utökad investeringsram (10 mnkr)

Utökad investeringsram med anledning av flytt till nytt förvaltningskontor (investering)

Ansökan avser utökad investeringsram mot bakgrund av ökade kostnader som tillkommit/uppkommit i samband med flytt. Den utökade ramen kommer finansiera fasadskyltar, kontorsmöbler, inredning till arkiven, skalskydd, aktlådor, brandskyddsutrustning, besökssystem, digital mötesutrustning för kontor och hub, verksamhetsanpassning för parkförvaltning samt utökning av datauttag.

Samtliga kostnadsposter avses skrivas av med lika lång löptid som kontraktet löper.

Klimatinvesteringar (7,7 mnkr)

Utbyte av ineffektiv belysning i förskolelokaler i Skärholmen stadsdelsnämndsområde (7,5 mnkr - investering)

Ansökan avser utbyte av ineffektiv belysning i samtliga förskolelokaler i Skärholmens stadsdelsnämndsområde. Utbyte innefattar följande typer av lampor till LED: halogen, kompaktlysrör, kvicksilver, T12, T5, T2 och metallhalogen.

Plantering av träd för skugga vid Furuholmsstigen, väster om Lillholmsskolan (0,2 mnkr - investering)

Ansökan avser plantering av fyra träd vid Furuholmsstigen, väster om Lillholmsskolan för att förse med skugga i ett område som stadens värmekartering pekar ut som en yta med strålningstemperatur upp till uppmätta 35 grader (mellan 2013 och 2021).

Trygghetsskapande åtgärder (1,3 mnkr)

Trygghet Ängen invid gångtunnel i centrum (0,8 mnkr - investering)

Ansökan avser anläggning av fyra ljusskulpturer "ekollon" vid parkleken Ängen, samt ersättning av befintligt stängsel med ett lågt parkleksstaket.

Vid parkleken Ängen löper flera centrala parkvägar i Bredäng samman vid en lekplats omgärdad av ett stängsel. I direkt anslutning till platsen finns en gångtunnel som kopplar samman parkstråken med Bredängs centrum. De fyra ljusskulpturerna lyser med ett glödande sken och kompletterar därmed den befintliga parkvägs- och parkleksbelysningen som lyser upp platsen med funktionsljus. Investeringen i sin helhet syftar till att minska känslan av otrygghet på platsen där parkleken, parkvägar och gångtunnlar strålar samman.

Trygghet Bredäng centrum (0,5 mnkr - investering)

Ansökan avser renovering av växtbäddar med långvariga problem med råttbon samt uttjänt växtmaterial. Trafikkontoret planerar för en översyn av delar av belysningen i Bredängs centrum under 2023, bland annat effektbelysning av träd i växtbäddarna, vilket förutsätter genomförande av detta projekt. Genom att utföra åtgärden och få bort råttorna så förbättras därmed förutsättningarna för att befolka platsen, samtidigt som belysningen på platsen kan förbättras.

Naturresevat (0,4 mnkr)

Gränsutsättning och markering av naturresevatgräns Sätreskogens naturresevat (investering)

Ansökan avser gränsutsättning och markering av naturresevatgräns Sätreskogens naturresevat. Naturresevatgränsen markerades vid inrättandet av naturresevatet 2006 och behöver nu markeras igen. Projektet har föranletts av flera års uppmaning från tillsynsmyndighet Miljöförvaltningen Stockholm stad att genomföra gränsmarkering.

Stockholm vid vattnet (0,3 mnkr)

Solbrygga och grillplats Sätres varv (investering)

Renovering av bryggdäck och grillplats vid en populär målpunkt längs Skärholmens strandstig med syfte att öka vistelsevärdet vid en populär målpunkt längs Skärholmens strandstig.

Ombudgetering

Ombudgetering av klimatinvesteringsmedel (utbyte av parkdriftbil)

Förvaltningen sökte i samband med verksamhetsplan 2022 klimatinvesteringsmedel bland annat för utbyte av parkdriftbil till elbil. Ansökan på 0,7 mnkr beviljades och beställning av

elbil ägde rum strax efter att ansökan beviljades. Leveransen av bilen har dock försenats. Första leveransbeskedet var hösten 2022, vilket flyttades fram till slutet av år 2022. Därefter har leveransen förskjutits ytterligare till början av år 2023.

Med anledning av detta begär förvaltningen ombudgetering av 0,7 mnkr till 2023.

Omslutningsförändringar

Förväntade omslutningsförändringar under budgetåret 2023 för samtliga verksamhetsområden uppgår till 152,6 mnkr, vilket avser ökade intäkter och kostnader utöver budgetram.

Omslutningsförändringarna avser huvudsakligen intäkter och kostnader avseende hyresintäkter och köp av platser inom vård- och omsorgsboenden, försäljning av tjänster till andra förvaltningar såsom handläggning för försörjningsstöd, offentligt skyddat arbete och intäkter från Migrationsverket.

Omslutningsförändringar beräknas för äldreomsorgen till 76,7 mnkr som till störst del avser externa intäkter inom vård- och omsorgsboende i egen regi. För individ- och familjeomsorg inklusive arbetsmarknadsåtgärder till 26,7 mnkr som är för statsbidragsintäkter, försäljning av vårdplatser inom socialpsykiatri och ersättning för extratjänster. För stöd och service till personer med funktionsnedsättning till 42,1 mnkr som till störst del avser externa intäkter inom dagliga verksamheter. För förskolan till 7,1 mnkr som till största del avser erhållna bidrag och ersättningar samt försäljning av verksamhet.

Medel för lokaländamål

Förvaltningen begär medel för lokaländemål för nybyggnation av gruppboendestäder. Stadsdelsnämnden fått beviljat stimulansmedel hos kommunstyrelsens ekonomiutskott om 0,6 mnkr för en ny servicebostad på Bredäng, Vårfrugillet och 0,6 mnkr för Vårbergs stödbonde. Förvaltningen söker stimulansmedel om totalt 1,2 mnkr.

Övriga ekonomiska redovisningar

Förvaltningen har inget övrigt att redovisa gällande ekonomin.

Systematiskt kvalitetsarbete

I förvaltningen pågår ett systematiskt kvalitetsarbete som utgår från *Stockholms stads kvalitetsprogram med utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering*.

Av de sex förhållningssätten för kvalitet som framgår av programmet fortsätter under 2023 förvaltningens arbete att fokusera på förhållningssättet *helhetssyn*.

Fokusområden i programmet som stärker kvalitetsutvecklingen:

En aktiv och målstyrd dialog

Ett antal områden finns i förvaltningens verksamhetsplan inom vilka både de dagliga och de mer övergripande dialogerna avses att kontinuerligt utvecklas. Exempelvis arbetar förskolan för att utveckla dialogen med vårdnadshavare utifrån dokumentationen av respektive barns

utveckling, utförarverksamheten i egen regi arbetar för att öka sin kunskap om äldres upplevelse och för att stärka möjligheten till självbestämmande och delaktighet. I arbetet med dialog och kunskap om målgruppens upplevelse och idéer ingår både att utgå från de olika undersökningar som görs stadsövergripande men också att komplettera dessa med resultatet av egen dialogen inom ramen för respektive verksamhet. Förstås arbetar förvaltningen för att dra nytta av motsvarande arbete som sker av samverkande parter inom och utanför staden, exempelvis lokalpolisområdet, exploateringskontoret (inom ramen för Fokus Skärholmen) eller trafikkontoret (exempelvis via Tyck till-appen).

God informationshantering tryggar kvalitet

Förvaltningen arbetar för att på bästa sätt dra nytta av de system som ingår i stadens gemensamma informationsarkitektur. Avseende informationssäkerhet pågår ett utvecklingsarbete som omfattar att systematiskt arbeta med informationsklassificering och att proaktivt vidta åtgärder i syfte att säkerställa konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet. Arbetet fortsätter under 2023. Mer om arbetet går att läsa i den särskilda redovisningen som rör arbetet med informationssäkerhet.

Medveten finansiering

Inom ramen för den konkretisering av stadens projektmodell *Lilla Ratten* som förvaltningen utvecklat finns stöd för att arbeta med kostnads-nyttanalyser som en del av förarbetet till projekt och utvecklingsarbete. Kostnader för arbetet ställs här mot de kostnadsbesparingar som samma arbete kan generera, enligt inriktning i kvalitetsprogrammet, men också mot en prognostiserad ökad effekt/måluppfyllnad. Förvaltningen budgeterar för att skapa ett utrymme för utveckling inom existerande ram. Att arbeta tillsammans med andra aktörer utifrån en helhetssyn är ett uttalat arbetssätt här. Exempel är satsningar på samverkan inom trygghetsarbetet men också förvaltningens samordning av stadens åtgärder i relation till det lokala näringslivet.

Tillvarata leverantörernas och utförarnas potential

Förvaltningen fortsätter att arbeta för att stärka upp avtalsuppföljning av de lokala avtalen. En resursförstärkning för detta ändamål har tillsatts i syfte att stötta avtalsansvariga chefer med det praktiska genomförandet. Antalet uppföljningsmöten med leverantörer ska öka. Förvaltningens inköpsprocess ses över i syfte att förtydliga roller och ansvar. Förvaltningen avser utveckla det strategiska inköpsarbetet genom att börja arbeta med spendanalyser.

Utveckling i strategiska partnerskap

Exempel på strategiska partnerskap som förvaltningen driver är inom ramen för samverkansavtalet med Södertörns högskola men också med Mälardalens högskola. Områden som förvaltningen arbetar inom i dessa partnerskap och samarbeten är trygghet, socialtjänst, förskola men också i utformningen av en hub i syfte att driva utvecklings- och innovationsarbete. Ett annat strategiskt partnerskap för utveckling som förvaltningen har är samarbetsavtalet med Huddinge kommun som omfattar näringsliv, fritid och trygghet.

Effektiva och stödjande metoder

Förvaltningen arbetar med utvecklingen av ett förvaltningsövergripande ledningssystem för att öka systematik och kvalitet i arbetet. Ett annat exempel är det utvecklingsarbete som bedrivits inom internkontroll och som fortsatt förvaltas år 2023. Förvaltningen har också tagit

fram en konkretisering av stadens projektmodell *Lilla Ratten* och kompletterat den för att stärka samverkan och helhetssyn i utvecklingsarbete, utifrån behov i verksamheten. Baserat på det arbete har utbildningsinsatser genomförts och ett nätverk finns nu för att utbyta erfarenheter i projekt- och processledningsarbete. Metoden används kontinuerligt. Ett annat exempel är *Skärholmsakademin* och de digitala utbildningar i innovation och design thinking som finns där.

Intern kontroll

En viktig del av förvaltningens arbete med ett systematiskt kvalitetsarbete är den interna kontrollen. Genom den interna kontrollen förebygger förvaltningen att oönskade händelser inträffar alternativt mildrar konsekvenserna av dem, om de trots allt inträffar. Genom den interna kontrollen säkerställs att förvaltningens verksamhet är ändamålsenlig och effektiv samt att lagar, förordningar och styrdokument följs. Förvaltningen strävar efter en tillåtande kultur där avvikelser uppmärksammas för att adekvata åtgärder ska kunna vidtas och där samtliga medarbetare och chefer bidrar till att säkerställa en god kvalitet.

Synpunkter och klagomål

Varje synpunkt eller klagomål oavsett källa diarieförs av registrator. Synpunkten eller klagomålet skickas därefter omgående till ansvarig avdelningschef för bedömning/åtgärd och den ansvariga avdelningen ansvarar för att återkoppla till medborgaren/brukaren så att de direkt kan svara på eventuella följdfrågor.

Övrigt

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Patrik Åhnberg, Förvaltningschef	2023-02-08
Stefano Prestinoni, Avdelningschef	2023-02-08